

2022–2030 M. MARIJAMPOLĖS REGIONO PLĖTROS PLANAS

I SKYRIUS REGIONO PLĖTROS PLANO TERITORINĖ APRĖPTIS IR REGIONO ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis

Marijampolės regionas priskiriamas Vidurio ir vakarų Lietuvos regionui. Regiono centras – Marijampolės miestas. Marijampolės regioną sudaro penkios savivaldybės – Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Marijampolės, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono.

Marijampolės regionas – pasienio regionas, šalies pietvakariuose ribojasi su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi ir Lenkijos Respublika, o Lietuvoje – su Kauno, Alytaus ir Tauragės apskritymis.

Marijampolės regiono plotas sudaro 6,8 proc. visos šalies ploto ir yra 4 466 km². Apskrityje yra devyni miestai – Marijampolė, Vilkaviškis, Kazlų Rūda, Šakiai, Kybartai, Kalvarija, Gelgaudiškis, Kudirkos Naumiestis ir Virbalis.

Marijampolės regiono plėtros planas skirtas Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Marijampolės, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono savivaldybių plėtrai.

MARIJAMPOLĖS REGIONO ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

Regiono problemos ir jų giluminės priežastys, sąsajos su Regionų plėtros programoje (toliau – RPP) nustatytais pagrindinėmis regioninės plėtros problemomis

1 PROBLEMA. DIDELĖ SOCIALINĖ ATSKIRTIS IR AUKŠTAS SKURDO RIZIKOS LYGIS

Marijampolės regione 2022 m. gyveno 136 429 gyventojai ir tai 22,5 proc. mažiau, nei 2010 m. Tai vienas didžiausių mažėjimų šalyje. Ilgą laiką šalyje vyravus gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijoms, pamažu demografinė situacija, ypač didžiųjų miestų regionuose, gerėja. Marijampolės

¹ Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, <https://osp.stat.gov.lt/lietuvos-regionai-2020/lietuvos-apskritys/marijampoles>;

regionas, buvo vienas iš tų šalies regionų, kuriuose natūrali gyventojų kaita, tarptautinė bei vidinė migracija ilgiausiai buvo neigiama, kas rodo menką regiono patrauklumą gyventi.

Gyventojų skaičiaus tendencijos keitėsi 2020–2021 metais, kai vidinė migracija Vilniaus regione mažėjo, tarptautinė migracija tapo teigiama visuose šalies regionuose (tame tarpe Marijampolės), tačiau natūrali gyventojų kaita dėl pandemijos ir išaugusio mirčių skaičiaus padidėjo daugiau nei 2 kartus (2019 m. Marijampolės regione – 845 asmenys, o 2021 m. – 1 641 asmenys).

Gyventojų skaičiaus kitimo tendencijos rodo, kad Lietuvoje didesniais tempais gyventojų mažėja kaimiškosiose teritorijose, o Marijampolės regionas yra antras pagal kaimo gyventojų dalį (2022 m. pradžioje kaimo gyventojai Marijampolės regione sudarė 49,4 proc., kai šalyje – 31,8 proc.). Tai rodo didelę regiono gyventojų teritorinę sklaidą, didesnę socialinės atskirties bei skurdo riziką ir iššūkius užtikrinant viešųjų paslaugų prieinamumą ir kokybę. Marijampolės regione 2021 m. 33,2 proc. gyventojų gyveno skurdo rizikoje ar socialinėje atskirtyje.

Regiono gyventojų skaičiaus pagal amžiaus grupes analizė atskleidžia, kad Marijampolės regione sparčiau nei šalies vidurkis mažėja ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų dalis, yra palyginti mažai darbingo amžiaus gyventojų. Dėl gyventojų senėjimo bei didelės socialinės atskirties auga socialinių paslaugų ir jų įvairovės poreikis, nepakankamos sąlygos riboto judumo ir pažeidžiamų žmonių grupių integracijai į visuomenę. Regione kasmet daugėja gyventojų skaičius globos įstaigose seniems žmonėms, taip pat didėja vietų skaičius šiose įstaigose. Gyventojų senėjimo tendencijos lemia socialinių paslaugų poreikį. Remiantis tyrimo „Socialinių paslaugų teikimas ir jų atitiktis gyventojų poreikiams savivaldybėse“ ataskaitos² duomenimis, vertinant pagal paslaugų prieinamumo kriterijų socialinės globos paslaugų poreikių savivaldybėse patenkinimas nėra pilnai užtikrinamas. Dėl ribotų savivaldybių finansinių išteklių pagal galimybes jie pirmiausiai nukreipiami tenkinti asmenų su sunkia negalia, senyvo amžiaus asmenų poreikius. Ataskaitoje taip pat nurodoma, kad vaikų su negalia bei socialinę riziką patiriančių suaugusių asmenų (benamių, bedarbių, priklausomybes turinčių asmenų, nusikaltimų aukų, iš laisvės atėmimo vietų sugrįžusių asmenų, prekybos žmonėmis aukų ir kt.) poreikių tenkinimas teikiant šioms asmenų grupėms socialinės priežiūros ir socialinės globos paslaugas vertinamas prasčiau, todėl šių paslaugų teikimui reikėtų skirti daugiau dėmesio; apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugų poreikiai savivaldybėse dažniau lieka nepatenkinti lyginant su kitomis socialinėmis paslaugomis. Taigi, galima teigti, kad **socialinės paslaugos regione neatitinka poreikio, sąlygojamo demografinės ir socialinės situacijos.**

Aukšti sergamumo rodikliai Marijampolės regione (prevencinėmis priemonėmis išvengiama mirtingumas Marijampolės regione 2020 m. didesnis nei šalies vidurkis), taip pat ir išvengiamomis ligomis, rodo nepakankamą gyventojų sveikatos raštingumą bei nepakankamą sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę.

Regiono ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų dalis yra viena mažiausių šalyje, o bendrojo ugdymo mokyklas baigiančių abiturientų valstybinių brandos egzaminų rezultatai nesiekia šalies vidurkio, 2021 m. pagal neformaliajame ugdyme dalyvaujančių mokinių dalį 3,2 proc. punkto atsilieka nuo šalies vidurkio. Marijampolės regione mažesnė dalis aukštos kvalifikacijos (metodininkai ir ekspertai) mokytojų, palyginus su šalies vidurkiu. Vidutinis mokytojų amžius viršija 50 metų, kas leidžia teigti, jog artimiausiu metu bus susiduriama su mokytojų trūkumu regione. Švietimo paslaugų srityje nepakankama ir pasenusi materialinė bazė bei žmogiškųjų išteklių švietime trūkumas turi įtakos prastai **švietimo paslaugų kokybei ir jų prieinamumui.**

Siekiant mažinti aukščiau išvardintų veiksnių (išvykimo iš regiono į didžiuosius miestus ar užsienį, daugėjančio vyresnio amžiaus asmenų, augančių sveikatos priežiūros paslaugų dėl ilgėjančios gyvenimo trukmės ir didėjančios atskirties gyventojų išsilavinime) keliamas grėsmes regiono plėtrai, svarbu užtikrinti bei gerinti regione teikiamų viešųjų paslaugų kokybę. Tai pagrindžia Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano³ (toliau – Bendrasis planas)

² Šaltinis: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, https://socmin.lrv.lt/uploads/socmin/documents/files/pdf/SP%20TYRIMO%20ATASKAITA_2021.pdf;

³ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“;

nuostatos, kad pačios būtiniausias ir dažnai naudojamos viešosios paslaugos turi būti teikiamos visų lygmenų urbanistiniuose centruose, o santykinai reto ir santykinai vidutinio poreikio naudojimo paslaugos teikiamos aukštesnio lygmens urbanistiniuose centruose (metropoliniuose ir regioniniuose)⁴.

Nustatytos 1-osios problemos „Didelė socialinė atskirtis ir aukštas skurdo rizikos lygis“ priežastys:

- 1 priežastis:** Socialinės paslaugos neatitinka poreikio, sąlygojamo demografinės ir socialinės situacijos;
- 2 priežastis:** Nepakankamos sąlygos sveikatinimuisi ir prasta sveikatos priežiūros paslaugų kokybė;
- 3 priežastis:** Nepakankama švietimo paslaugų kokybė ir prieinamumas.

1 priežastis: Socialinės paslaugos neatitinka poreikio, sąlygojamo demografinės ir socialinės situacijos

Marijampolės regione per paskutinius 10 metų didžiausias gyventojų skaičiaus didėjimas fiksuotas 55-69 m. amžiaus grupėje.

Iki pandemijos vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė tiek šalyje, tiek Marijampolės regione ilgėjo, tačiau situacija 2021 m. grįžo į 2010 m. buvusį lygį: šalyje 2010 m. vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė buvo 73,1 metai, 2019 m. – 76,4 metai, 2021 m. – 74,28 metai, Marijampolės regione 2010 m. vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė buvo 73 metai, 2019 m. – 76,3 metai, 2021 m. – 73 metai. Vidutinė tikėtina sveiko gyvenimo trukmė ir iki pandemijos mažėjo, o pandemija šį rodiklį dar labiau pablogino: šalyje 2010 m. vyrų vidutinė tikėtina sveiko gyvenimo trukmė – 57,4 metai, moterų – 62,3 metai; 2019 m. vyrų – 56 metai, moterų – 59,1 metai; 2020 m. – vyrų 55,1 metai, moterų 58,7 metai. Didelė pagyvenusių asmenų dalis ir trumpėjanti sveiko gyvenimo trukmė rodo augštantį slaugos ir panašių paslaugų senyvo amžiaus asmenims poreikį bei būtinybę užtikrinti jų teikimą namuose.

Didėjantį socialinių paslaugų poreikį rodo ne tik demografiniai, bet ir pajamų bei skurdo rodikliai. Vienas ryškiausiai situaciją atspindinčių rodiklių – skurdo ar socialinėje atskirtyje gyvenančių asmenų dalis. Tokie asmenys regione sudaro trečdalį gyventojų (2021 m. šalyje – 24,5 proc., Marijampolės regione – 33,2 proc., tai antras prasčiausias rodiklis šalyje).

Mažos Marijampolės regiono gyventojų pajamos (darbo užmokestis (bruto) Marijampolės regione antras mažiausių šalyje ir 2021 m. sudarė 1 272,1 euro) ir didesnis už šalies vidurkį socialinės rizikos šeimų (2018 m. šalyje vidutiniškai 1 tūkst. gyventojų tenka 3,3 socialinės rizikos šeimų, Marijampolės regione – 3,9 socialinės rizikos šeimų) bei socialinių pašalpų gavėjų skaičius (2021 m. šalyje 1 tūkst. gyventojų vidutiniškai teko 24 socialinės pašalpos gavėjai, Marijampolės regione – 32 socialinės pašalpos gavėjai) paaiškina didesnį socialinio būsto poreikį. Socialinio būsto laukiančiųjų dalis nuo gyventojų skaičiaus Marijampolės regione aukštesnė nei šalies vidurkis (2021 m. gruodžio 31 d. duomenimis Kazlų Rūdos savivaldybėje laukiantieji sudarė 1 proc., Kalvarijos – 0,9 proc., Marijampolės ir Vilkaviškio rajono – 0,8 proc., Šakių rajono – 0,5 proc. visų gyventojų, kuomet šalyje laukiantieji socialinio būsto sudarė 0,7 proc. visų gyventojų). Dalis laukiančiųjų socialinio būsto – neįgalieji, šeimos, kuriose auga trys ir daugiau vaikų, šių grupių asmenys sudaro apie trečdalį visų laukiančių socialinio būsto (didžiausias šios grupės asmenų nepatenkintas socialinio būsto poreikis yra Kazlų Rūdos savivaldybėje – aprūpinta tik 17,9 proc., kai šalyje 25,9 proc.).

Marijampolės regione ypač didelė dalis gyventojų gyvena kaimo vietovėse (2022 m. pradžioje šalyje 68,2 proc. gyventojų gyvena mieste, Marijampolės regione – 50,6 proc., didžiausia kaimo gyventojų dalis Šakių rajono – 68,6 proc., Kalvarijos – 60 proc. ir Vilkaviškio rajono – 56,7 proc. savivaldybėse). Regione didelė teritorinė sklaida, kadangi mažas gyventojų tankis (2022 m. pradžioje šalyje – 43 gyventojai km², Marijampolės regione – 30,5 gyventojai km², mažiausias tankis Šakių rajono (18,1 gyventojai km²), Kazlų Rūdos (19,8 gyventojai km²), Kalvarijos (22,5 gyventojai km²) ir Vilkaviškio rajono (27,7 gyventojai km²) savivaldybėse, Marijampolės savivaldybėje, palyginti, gyventojų tankumas didelis (71,9 gyventojai km²). Visi šie duomenys rodo, kad susiduriama su socialinių (taip pat ir kitų) paslaugų prieinamumo ir pasiekiamumo problema, taip pat bendruomeninių (arčiau žmogaus) paslaugų teikimo būtinybe.

⁴ Bendrojo plano tekstinės dalies 142 p.;

Aukšti Marijampolės regiono gyventojų sergamumo ir sumažėjusio darbingumo rodikliai (apžvelgta plačiau po 2 priežastimi „Nepakankamos sąlygos sveikatinimuisi ir prasta sveikatos priežiūros paslaugų kokybė“) rodo, kad socialinių paslaugų poreikis susijęs su regiono gyventojų sveikatos ir neįgalumo rodikliais. Šalyje palyginus 2021 m. ir 2019 m. duomenis, tam tikromis ligomis sergančių suaugusių (18 metų ir vyresnių) asmenų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų augo beveik visose ligų grupėse (didžiausias susirgusių skaičiaus augimas pneumonijų, medžiagų apykaitos, hipertenzinių ligų, psichikos ir elgesio sutrikimų, astmos ligų grupėse), tikėtina, Covid pandemijos pasekmė. Senėjant visuomenei ryškėja ilgalaikės priežiūros paslaugų poreikis, daugėja psichikos ir elgesio sutrikimų turinčių asmenų, o tai rodo augantį socialinių paslaugų asmenims su intelekto ir/ar psichikos negalia poreikį (2015 m. šalyje 1 tūkst. gyventojų teko 72,5 šiais sutrikimais sergančių asmenų, 2021 m. – 124,5 asmenys).

2 priežastis. Nepakankamos sąlygos sveikatinimuisi ir prasta sveikatos priežiūros paslaugų kokybė

2010–2020 m. laikotarpiu užregistruojamų susirgimų skaičius tiek šalyje, tiek Marijampolės regione kasmet augo. Marijampolės regione iki 2015 m. susirgimų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, buvo mažesnis nei šalies vidurkis, tačiau nuo 2016 m. šis rodiklis išaugo. 2020 m. Marijampolės regione užregistruotų susirgimų skaičius 1 tūkst. gyventojų (3 036 atvejai) viršijo šalies vidurkį (2 749 atvejai) (aukštesnis buvo tik Panevėžio ir Alytaus regionuose). Tai gali būti susiję su gyventojų senėjimo rodikliais, prastėjančia gyventojų sveikata ir (arba) gerėjančiais diagnostiniais pajėgumais.

2020 m. dėl pandemijos ir įvestų apribojimų sveikatos srityje fiksuotų susirgimų skaičiui sumažėjus, 2021 m. fiksuotas sergančių asmenų skaičiaus augimas – tam tikromis ligomis sergančių suaugusių (18 metų ir vyresnių) asmenų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų augo beveik visose ligų grupėse (susirgusių skaičiaus augimas apie 30 proc. fiksuotas pneumonijų, medžiagų apykaitos, hipertenzinių ligų, psichikos ir elgesio sutrikimų, astmos ligų grupėse).

Vertinant stacionaro ligonių skaičių, tenkanti 1 tūkst. gyventojų 2009–2019 m. laikotarpiu, šio rodiklio reikšmė daugelyje regionų didėjo. Visose Marijampolės regiono savivaldybėse stacionaro ligonių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų 2009–2019 metų laikotarpiu taip pat didėjo. Sparčiausias ligonių rodiklio augimas stebimas Kazlų Rūdos savivaldybėje (27 proc.) ir Vilkaviškio rajono savivaldybėje (19 proc.). 2020 m. pasikeitus situacijai dėl Covid pandemijos ir įvestų ribojimų stacionaro ligonių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų krito visoje šalyje, tačiau Marijampolės apskrityje išliko didesnis nei šalies vidurkis (šalyje 2019 m. – 243,3 asmenys, 2020 m. – 173,6 asmenys, Marijampolės regione 2019 m. – 255,6 asmenys, 2020 m. – 182,3 asmenys), 2021 m. rodiklis šiek tiek padidėjo, tačiau išliko apie 40 proc. mažesnis, nei iki pandemijos. Laikinau pristabdžius sveikatos priežiūros paslaugų teikimą atitinkamai dalis susirgimų nebuvo užfiksuoti, todėl susirgimų skaičius 2021 m. išaugo, kas rodo jog sveikatos priežiūros paslaugų nepertraukiamas teikimas labai svarbus.

Marijampolės regione 2020 m. yra vienas didžiausių darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumo lygis, skaičius (4,1 asmenų 1 tūkst. gyv., šalyje – 3,26 asmenys, Marijampolės regiono rodiklis antras prasčiausias šalyje). 2021 m. duomenimis šis rodiklis prastėjo tiek šalyje, tiek Marijampolės regione (šalyje 3,59 asmenys 1 tūkst. gyv., Marijampolės regione – 4,44 asmenys 1 tūkst. gyv.). Marijampolės regione, remiantis 2021 m. duomenimis, darbingo amžiaus asmenims pirmą kartą sumažėjęs darbingumo lygis nustatomas dažniau nei vidutiniškai šalyje dėl nervų sistemos, psichikos ir elgesio, kraujotakos sistemos, jungiamojo audinio ligų ir traumų.

Marijampolės regione lovų ligoninėse skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų, nuosekliai mažėja ir yra mažiausias šalyje – 2021 m. šalyje vidutiniškai 10 tūkst. gyventojų teko 60,4 lovos ligoninėse, Marijampolės regione – 28,4 lovos ligoninėse. Tai turi įtakos ribotam stacionarių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumui ir prastiems sergamumo rodikliams Marijampolės regione. Be to, Marijampolės regione, palyginus su kitais regionais, mažas praktikuojančių gydytojų (2021 m. Marijampolės regione 21,8 gydytojai – trečias mažiausias rodiklis šalyje) ir slaugytojų (51,8 slaugytojai – mažiausias rodiklis šalyje) skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų.

Preveninėmis priemonėmis išvengiama mirtingumas Marijampolės regione 2020 m. didesnis nei šalies vidurkis – atvejų skaičius 100 tūkst. gyv. regione siekė 333 atvejus, šalyje – 309 atvejus. Gydomo priemonėmis išvengiama mirtingumas Marijampolės regione 2020 m. siekė 222 atvejus 100 tūkst. gyventojų ir buvo didesnis tik Utenos regione.

Mirusių asmenų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų Marijampolės regione aukštesnis nei šalies vidurkis (2021 m. šalyje 1 700,1 asmenys, Marijampolės regione – 1 880,5 asmenys. Paminėtina, kad 2020–2021 m. mirčių skaičius ženkliai išaugo – nuo 3 8281 mirusiųjų 2019 m. iki 47 746 mirusiųjų 2021 m. 2020 m. išsiskiria tuo, kad į statistiką buvo įtraukta nauja diagnozių kategorija – Covid-19.

Remiantis standartizuoto mirtingumo, tenkančio 100 tūkst. gyventojų, 2020 m. duomenimis, pagal skirtingas mirties priežastis Marijampolės regione daugiau nei šalyje mirštama dėl piktybinių navikų (šalyje 278,16 asmenys, Marijampolės regione – 290,75 asmenys), kraujotakos sistemos ligų (šalyje 795,19, Marijampolės regione – 911,66) ir išorinių mirčių priežasčių (šalyje 84,98, Marijampolės regione – 101,44), mažiau – virškinimo sistemos ligų (šalyje 73,93, Marijampolės regione – 69,22). Mirtingumas Marijampolės regiono savivaldybėse nevienodas: dėl piktybinių navikų ligų aukščiausias Vilkaviškio rajono savivaldybėje (356,2 asmenys), mažiausias – Marijampolės savivaldybėje (250,6 asmenys); dėl kraujotakos sistemos ligų aukščiausias Šakių rajono savivaldybėje (1 063 asmenys), mažiausias – Marijampolės savivaldybėje (833,6 asmenys).

Aukščiau pateikti duomenys rodo, kad Marijampolės regione tiek sveikatos priežiūros infrastruktūra ir išteklių, tiek sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas, tiek kokybė nėra pakankami, sveikatos apsaugos sistemos pasirengimas krizėms nepakankamas. Žmogiškųjų išteklių trūkumas, ribotas sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas (ypač kaimo gyventojams), infrastruktūros sveikatinimui trūkumas blogina regiono gyventojų galimybes gauti kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas.

Šalinti prastos regiono gyventojų sveikatos priežastis gali padėti sveikos gyvensenos sąmoningumo didinimas, ligų prevencijos ir profilaktikos priemonių taikymas ir sukurtos palankesnės sąlygos sveikatinimui; taip pat būtinos investicijos į sveikatos priežiūros paslaugų (tame tarpe ilgalaikės priežiūros) materialinės bazės gerinimą ir naujų paslaugų teikimo būdų taikymą (pvz. mobilios paslaugos kaimo gyventojams) taip prisidedant prie kokybiškesnių paslaugų teikimo.

3 priežastis. Nepakankama teikiamų švietimo paslaugų kokybė ir prieinamumas

Remiantis Nacionalinės švietimo agentūros 2021–2022 m. duomenimis, ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3-5 metų vaikų dalis Marijampolės regiono savivaldybėse nesiekė šalies vidurkio (92,31 proc.) – Kalvarijos savivaldybėje 85,76 proc., Kazlų Rūdos – 90,34 proc., Marijampolės – 90,47 proc., Šakių rajono – 89,39 proc., Vilkaviškio rajono – 84,09 proc. Žemam įsitraukimui į ikimokyklinį ugdymą gali turėti įtakos regiono specifika – pusė regiono gyventojų gyvena kaimo vietovėse, kur viešųjų paslaugų užtikrinimas ir prieinamumas sudėtingesnis nei miesto vietovėse.

Lyginant Marijampolės regiono savivaldybių 2016–2017 m. ir 2021–2022 m. duomenis, ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3–5 metų vaikų dalis didėjo visose regiono savivaldybėse (labiausiai padidėjo Kalvarijos savivaldybėje – 22,2 proc.). Tai lėmė pagerintas ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo prieinamumas – visose regiono savivaldybėse tuo pačiu laikotarpiu augo vietų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose nuo 4 987 vietų 2017 m. iki 5 591 vietų 2021 m.

Marijampolės regiono savivaldybių ikimokyklinio ugdymo įstaigose yra neužpildytų vietų. Vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, palyginti su atitinkamo amžiaus vaikais, yra maža (2021 m. vietų skaičius, tenkantis 100-ai vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, Marijampolės regione buvo 111 vietos, kiek didesnis nei šalies vidurkis (110 vietos), didesnis vietų skaičius, tenkantis 100-ai vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, buvo trijuose regionuose). Marijampolės regione didesnė gyventojų dalis gyvena kaimo vietovėse ir ikimokyklinio ugdymo prieinamumas jiems gali būti ribotas. Vaikų dalyvavimas ikimokykliniame ugdyme sudaro galimybę tėvams greičiau grįžti į darbo rinką, stiprina vaikų socialinius ir mokymosi įgūdžius bei turi įtakos tolesniems vaiko pasiekimams.

Šalyje bendrojo ugdymo mokyklų mokinių 2010–2019 m. laikotarpiu skaičius mažėjo, nuo 2019 m. šis skaičius pradėjo didėti. Tačiau Marijampolės regionas yra vienas iš penkių regionų, kuriuose mokinių skaičius toliau mažėja, nors ir lėtesniais tempais. Marijampolės regione bendrojo ugdymo mokyklose 2021–2022 m. mokėsi 16 121 mokinys.

Negalią turinčių mokinių, ugdomų įtraukioju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose (bendrosiose klasėse), dalis 2020–2021 m. šalyje sudarė 48,9 proc., Marijampolės regione – 53,3 proc., tai vienas aukščiausių rodiklių šalyje. Negalią turinčių mokinių dalis nuo mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdomų integruotai bendrosios paskirties mokyklose 2022–2023 m. šalyje 11,7 proc., Šakių rajono savivaldybėje – 8 proc., kitose regiono savivaldybėse šis rodiklis buvo aukštesnis nei šalies vidurkis (Kalvarijos savivaldybėje – 32,8 proc., Marijampolės – 22,9 proc., Vilkaviškio rajono – 14,1 proc., Kazlų Rūdos savivaldybėje – 20,8 proc. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdomų integruotai bendrosios paskirties mokyklose, dalis 2022–2023 m. šalyje buvo 11,9 proc., Marijampolės savivaldybėje – 8,6 proc., Kazlų Rūdos savivaldybėje – 10,3 proc., šalies vidurkį viršijo Kalvarijos (12,4 proc.), Vilkaviškio (14 proc.) ir Šakių rajono (12,6 proc.) savivaldybės.

Vertinant mokinių rezultatus, matomos sąsajos tarp pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) ir Valstybinių brandos egzaminų (VBE) rezultatų. Šakių rajono ir Marijampolės savivaldybių mokinių lietuvių kalbos ir literatūros PUPP rezultatai yra aukštesni nei šalies vidurkis. Šiose savivaldybėse taip pat geresni VBE lietuvių kalbos ir literatūros rezultatai. Tuo tarpu matematikos tiek PUPP, tiek VBE rezultatai nesiekia šalies vidurkio. Visų kitų dalykų regiono mokinių VBE rezultatai yra prastesni, nei šalyje (dažnai didesnė dalis neišlaikiusiųjų arba pasiekusiųjų patenkinamą lygį, mažesnė – aukščiausią lygį).

Marijampolės regione, palyginus su šalies vidurkiu, yra mažesnė dalis aukštos kvalifikacijos mokytojų. Vidutinis mokytojų amžius Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Vilkaviškio rajono savivaldybėse – 50 metų, Šakių rajono savivaldybėje – net 53 metai. Tai rodo, kad artimiausiu metu bus susiduriama su vis didesniu pedagoginio personalo trūkumu regiono mokyklose.

Vertinant ugdymo aplinką ir infrastruktūrą, bendrojo ugdymo mokyklų, turinčių laboratorijas, dalis beveik visose Marijampolės regiono savivaldybėse (išskyrus Vilkaviškio rajono savivaldybę) 2020 m. buvo mažesnė nei šalies vidurkis. Mokymosi patalpų plotas, tenkantis vienam mokiniui, visose Marijampolės regiono savivaldybėse, išskyrus Marijampolės savivaldybę, yra didesnis nei šalies vidurkis ir įvertinus penkerių metų laikotarpį, visose savivaldybėse (išskyrus Marijampolės) didėjo.

Marijampolės regione mokinių, dalyvaujančių neformaliojo švietimo programose, dalis yra mažesnė nei šalies vidurkis (2021 m. šalyje dalyvavo – 26,4 proc., Marijampolės regione – 23,2 proc. mokinių). Marijampolės regiono savivaldybėse neformaliame ugdyme dalyvaujančių mokinių dalis taip pat skiriasi – nuo 34,6 proc. Kazlų Rūdos savivaldybėje iki 18,3 proc. Marijampolės savivaldybėje. Kazlų Rūdos ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse neformaliame ugdyme dalyvaujančių mokinių dalis didesnė nei šalies vidurkis. Remiantis Švietimo informacinės sistemos duomenimis, 2020 m. neformaliojo švietimo galimybėmis mokykloje ir kitur besinaudojančių mokinių dalis šalyje sudarė 61,7 proc., Marijampolės regione šis rodiklis viršijamas tik Kazlų Rūdos savivaldybėje (74,9 proc.), tačiau likusiose regiono savivaldybėse ženkliai mažesnis nei šalies vidurkis: Kalvarijos – 52,2 proc., Marijampolės – 59,2 proc., Šakių rajono – 38,3 proc., Vilkaviškio rajono – 49,2 proc. Pažymėtina tai, kad kaimo vietovėse mokiniai turi mažiau galimybių naudotis neformaliojo švietimo paslaugomis už mokyklos ribų – šalyje 2020 m. dalyvaujančių neformaliojo švietimo veiklose už mokyklos ribų mieste buvo 43,7 proc., kaime – 39 proc. visų bendrojo ugdymo mokinių. Taigi, mažosiose savivaldybėse, kur mažesnis ugdymo įstaigų tankumas, sudėtingiau užtikrinti švietimo paslaugų prieinamumą.

Marijampolės regione bendrojo ugdymo mokyklų abiturientų tolimesnio mokymosi rodiklis vienas žemiausių – 2021 m. toliau mokėsi tik 68,9 proc. abiturientų (šalyje – 71,7 proc.). Palyginti su kitais regionais, Marijampolės regione mažiau tęsiančių mokslus universitetuose ir kolegijose. Vertinant pastarojo dešimtmečio tendencijas, abiturientai vis dažniau renkasi profesinio mokymo įstaigas (Marijampolės regione 2021 m. 14,6 proc. abiturientų rinkosi profesinio mokymo įstaigas, šalyje – 10,8 proc.), rečiau – universitetus (Marijampolės regione 2021 m. 33,5 proc. abiturientų rinkosi universitetus,

šalyje – 40,2 proc.). Kurį laiką mažėjęs universitetinių studijų populiarumas vėl auga. Gyventojų, turinčių aukštą išsilavinimą, Marijampolės regione daugėja, tačiau gyventojų išsilavinimas vis dar išlieka vienas žemiausių lyginant su kitais regionais.

2 PROBLEMA. MENKAS REGIONO EKONOMIKOS AKTYVUMAS IR INVESTICINIS PATRAUKLUMAS

Marijampolės regione sukuriama BVP yra vienas mažiausių šalyje, ir nuo pat 2000 m. kasmet jo dalis šalies BVP mažėja (nedidelis padidėjimas fiksuotas 2020-aisiais, kai Marijampolės regione sukuriama BVP dalis šalies struktūroje buvo 3 proc., o 2019 m. – 2,9 proc., tačiau tai gali būti nulemta pandemijos ir įvestų ribojimų bei Marijampolės regiono specifikos – santykinai mažesnė BVP dalis sukuriama paslaugų sektoriuje).

Marijampolės regione užimtumo lygis (15-64 amžiaus asmenys) antras mažiausias šalyje ir jo didėjimas antras lėčiausias šalyje (2014 m. šalyje 65,7 proc., Marijampolės regione 61,5 proc., 2021 m. šalyje 72,5 proc., Marijampolės regione 63,8 proc.).

Pagal materialines investicijas, tenkančias vienam gyventojui, regionas yra 7-oje vietoje (lenkia Alytaus, Tauragės, Utenos regionus). Ryškūs netolygumai regiono viduje – Kazlų Rūdos savivaldybė šalyje užima septynioliktą vietą pagal materialines investicijas, tenkančias vienam gyventojui, tuo tarpu Vilkaviškio rajono savivaldybėje – 49-ą. Net 30,9 proc. materialinių investicijų regione sudaro investicijos į apdirbamosios gamybos sektorį.

Mažos investicijų į ilgalaikį materialųjį turtą apimtys bei jų koncentracija apdirbamosios gamybos srityje lemia nepakankamą naujų ir geriau apmokamų darbo vietų kūrimą regione. Bruto darbo užmokestis Marijampolės regione – vienas mažiausių Lietuvoje (sudaro 80 proc. šalies vidurkio). Marijampolės regione užimtų gyventojų dalis pagal ekonominės veiklos rūšis skiriasi nuo bendro Lietuvos užimtų gyventojų pasiskirstymo – regione triskart didesnė užimtųjų dalis nei bendrai Lietuvoje dirba žemės ūkio srityje ir mažesnė paslaugų srityje. Bedarbių dalis nuo darbingo amžiaus gyventojų yra didesnė nei šalies vidurkis.

Investicijoms tinkamos infrastruktūros trūkumas Marijampolės regione ir **darbo rinkos poreikių neatitinkanti darbo jėga** nesudaro sąlygų investicijų pritraukimui ir verslo plėtrai. Marijampolės regione maža investicijoms tinkamų sklypų pasiūla – tiek perspektyvių su paruošta infrastruktūra, tiek didelių, kurių plotas yra 10 ir daugiau hektarų (mažesnė pasiūla yra tik trijuose šalies regionuose). Vienas didžiausių iššūkių, su kuriuo susiduria galimi investuotojai ir esami verslai – žmogiškųjų išteklių neatitikimas rinkos poreikiams (regione aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalis yra viena mažiausių lyginant su kitais šalies regionais, atsižvelgiant į regiono specializaciją ir darbo rinkos poreikius trūksta inžinerinį išsilavinimą turinčių potencialių darbuotojų).

Pagal regione kuriamą pridėtinę vertę 1 dirbančiajam regionas gerokai atsilieka nuo šalies vidurkio. Marijampolės regione didžioji pridėtinės vertės dalis sukuriama žemesnės pridėtinės vertės sektoriuose – gamyboje, žemės ūkyje, ir atitinkamai mažiau didesnės pridėtinės vertės sektoriuose. Vertinant pridėtinės vertės duomenis Marijampolės regiono viduje, skirtumai taip pat dideli – Kazlų Rūdos ir Marijampolės savivaldybėse sukuriama pridėtinė vertė vienam gyventojui 2,5 karto didesnė, nei Kalvarijos, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajonų savivaldybėse. Regione yra stiprių maisto, medienos, metalo įmonių, turinčių plačią eksporto geografiją. Pagal lietuviškos kilmės prekių eksportą regionas yra 7-oje vietoje šalyje. 2021 m. eksportas gerokai išaugo lyginant su 2020 m.

Istoriškai stiprus žemės ūkis (vidutinis žemės derlingumo balas Marijampolės regione yra didžiausias iš visų šalies regionų) turi įtakos regiono ekonominei specializacijai, gyventojų užimtumo struktūrai, kuriamai pridėtinei vertei. Regione sukuriama daugiau nei dešimtadalis šalies bendrosios žemės ūkio produkcijos (4-ta vieta šalies mastu).

Augant turizmo srities sektoriaus kuriamai pridėtinei vertei bei didėjant užimtųjų su turizmu susijusiose ūkinėse veiklose, kaip viena galimybių padidinti regiono gyventojų aktyvumą būtų turimų regiono išteklių panaudojimas. Atsižvelgiant į tai, kad pusė Marijampolės regiono gyventojų gyvena kaimo gyvenamosiose vietovėse, ūkinių veiklų diversifikacijai regione galėtų būti išnaudojamas rekreacijai ir turizmui pritaikytinų objektų potencialas – miškai, piliakalniai, dvarai, tautinio atgimimo paveldas ir kt. objektai. Tam reikalingas turimų objektų pritaikymas lankymui, jų įvairovės ir patrauklumo didinimas, siekiant, kad atvykusieji į Marijampolės regioną jame pasiliktų ilgiau.

Menką regiono ekonominio aktyvumo problematiką padėtų spręsti infrastruktūros verslo plėtrai pritaikymas, reikiamos kvalifikacijos specialistų rengimas regione, savivaldybių veikla investicijų pritraukimo, verslumo ir veiklų diversifikavimo skatinimo srityje. Tai pagrindžia Bendrojo plano nuostatos – siekiant transformuoti Lietuvos ekonomiką į inovatyvią, klimatui neutralią, konkurencingą ir aukštą pridėtinę vertę kuriančią ekonomiką, prioritetą iki 2030 m. teikti skaitmeninės žiedinės ekonomikos, naujų verslo modelių, investicijų ir mokslinių tyrimų bei ekonominės infrastruktūros vystymui. Investicijas pritraukti į apdirbamosios gamybos, gyvybės mokslų ir paslaugų tikslinius sektorius⁵.

Nustatytos 2-osios problemos „Menkas regiono ekonomikos aktyvumas ir investicinis patrauklumas“ priežastys:

1 priežastis: Investicijoms tinkamos infrastruktūros trūkumas, atotrūkis tarp darbo rinkos poreikių ir darbo jėgos kvalifikacijos;

2 priežastis: Nepakankamos sąlygos gyventojų ekonominiam aktyvumui, maža ūkinių veiklų įvairovė.

1 priežastis. Investicijoms tinkamos infrastruktūros trūkumas, atotrūkis tarp darbo rinkos poreikių ir darbo jėgos kvalifikacijos

Marijampolės regione sukuriama BVP vienam gyventojui 2020 m. sudarė 60,9 proc. šalies vidurkio. Kasmet Marijampolės regione sukuriama BVP dalis šalies BVP mažėja (2010–2020 m. laikotarpiu didėjo tik Vilniaus ir Kauno apskrityse). Tai rodo didėjančius skirtumus tarp regionų šalies viduje.

Marijampolės regione sukuriama pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis, tenkanti vienam dirbančiajam, 2021 m. buvo 20,5 tūkst. eurų, kai šalyje vidutiniškai 26,6 tūkst. eurų, o Vilniaus regione – 32 tūkst. eurų. Marijampolės regiono viduje skirtumai ypač dideli – didžiausia pridėtinė vertė vienam dirbančiajam sukuriama Kazlų Rūdos savivaldybėje (36,7 tūkst. eurų), mažiausia – Šakių rajono (16,5 tūkst. eurų) ir Vilkaviškio rajono (16,2 tūkst. eurų) savivaldybėse. Tai rodo, skirtumai dideli tiek šalies viduje, tiek regione.

Duomenys apie pridėtinę vertę pagal ekonominės veiklos rūšis Marijampolės regiono viduje parodo skirtumus tarp savivaldybių – Marijampolės savivaldybėje pridėtinė vertė kuriama įvairesnėse veiklose, Kazlų Rūdos savivaldybėje dominuoja apdirbamoji gamyba (2020 m. buvo sukuriama beveik 63 proc. savivaldyje sukuriamos pridėtinės vertės), Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse – apdirbamoji gamyba, prekyba, transportas ir žemės ūkis. Kalvarijos savivaldybėje didžiausia dalis pridėtinės vertės sukuriama transporto srityje (32,5 proc.).

Marijampolės regione materialinės investicijos, tenkančios 1 gyventojui vienos žemiausių šalyje ir 2020 m. sudarė 1 560 eurus, o tai 2 kartus mažiau, nei šalies vidurkis (3 239 eurai vienam gyventojui) ir beveik 3 kartus mažiau nei Vilniaus apskrityje (4 570 eurai vienam gyventojui). Regiono viduje skirtumai dideli – daugiausia materialinių investicijų 2020 m. vienam gyventojui teko Kazlų Rūdos savivaldybėje (2 186 eurai) ir Marijampolės savivaldybėje (1 962 eurai), mažiausiai – Kalvarijos (1 041 euras), Vilkaviškio rajono (1 124 eurai) ir Šakių rajono (1 248 eurai) savivaldybėse. 2020 m. palyginus su 2019 m. skirtumai regiono viduje sumažėjo, nes materialinės investicijos išaugo Šakių rajono (nuo 949 eurų 2019 m. iki 1 248 eurų 2020 m.) ir Vilkaviškio rajono (nuo 589 eurų 2019 m. iki 1 124 eurų 2020 m.) savivaldybėse. Palyginus su kitais regionais, Marijampolės regione gana didelę dalį materialinių investicijų sudaro investicijos į apdirbamosios gamybos (30,9 proc. visų regiono investicijų, šalyje 13,5 proc.), žemės ūkio (9,7 proc. visų regiono investicijų, šalyje 2,6 proc.) sektorius.

⁵ Bendrojo plano tekstinės dalies 200 p.;

Marijampolės regione bendrosios investicijos į ilgalaikį materialųjį turtą (nefinansų įmonių) 2021 m. siekė 190 506 tūkst. eurų ir lenkė 3 regionus bei sudarė 2,6 proc. visų šalies bendrųjų investicijų į ilgalaikį materialųjį turtą. Marijampolės regiono investicijų į ilgalaikį materialųjį turtą dalis 2010–2021 m. laikotarpiu šalies investicijų krepšelyje svyruoja nuo 3,4 proc. 2011 m. iki 2 proc. 2017 m. Marijampolės regione pagal ekonominės veiklos rūšis, 2021 m. net 40 proc. investicijų į ilgalaikį materialųjį turtą teko kasybos ir karjerų eksploatavimo ir apdirbamosios gamybos šakai, po 17 proc. didmeninės ir mažmeninės prekybos bei variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto ir transporto ir saugojimo veikloms. Šalyje vidutiniškai į kasybos ir karjerų eksploatavimo ir apdirbamosios gamybos sritį investuota beveik dvigubai mažiau – 22 proc., tačiau net kelis kartus daugiau į informacijos ir ryšių sritį (šalyje – 2,9 proc., Marijampolės regione – 0,4 proc.) bei administracinę ir aptarnavimo veiklą (šalyje – 4,4 proc., Marijampolės regione – 0,8 proc.). Didžioji dalis regiono investicijų į ilgalaikį materialųjį turtą (58 proc.) buvo Marijampolės savivaldybėje, antroje vietoje – Kazlų Rūdos savivaldybė (sudaro 17,7 proc.), mažiausia – Kalvarijos savivaldybėje (2,6 proc. regiono investicijų į ilgalaikį turtą).

Darbo užmokestis (bruto, su individualiosiomis įmonėmis) Marijampolės regione didesnis tik už darbo užmokestį Tauragės regione ir 2021 m. sudarė 1 272,1 euro, kai Vilniaus regione – 1 762,8 eurais, o šalyje – 1 579,4 eurais. 2022 m. III ketv. duomenimis Marijampolės regione mėnesinis darbo užmokestis buvo 1 426,2 eurais, šalyje – 1 787,1 eurais, Vilniaus regione – 1 984,6 eurais.

Marijampolės regione didžiausias darbo užmokestis ir didžiausia pridėtinė vertė sukuriama tose savivaldybėse, kur didesnė ūkinių veiklų įvairovė bei didesnės materialinės ir investicijos į ilgalaikį materialųjį turtą, ir priešingai – mažiausias darbo užmokestis, sukuriama mažiausia pridėtinė vertė tose savivaldybėse, kuriose dominuoja žemės ūkio veikla, mažos materialinės ir investicijos į ilgalaikį materialųjį turtą.

Pagal 2021 m. mėnesinių piniginių disponuojamųjų pajamų sudėties duomenis, Marijampolės regione mažiausia dalis gaunančiųjų pajamas iš samdomo darbo ir didžiausia iš savarankiško darbo, kas taip pat siejasi su mažu darbo užmokesčiu. Mėnesinis darbo užmokestis bruto visoje šalyje mažesnis su individualių įmonių duomenimis, nei be individualių įmonių duomenų – 2021 m. Marijampolės regione be individualių įmonių sudarė 1 281,4 eurus, su individualiomis įmonėmis – 1 272,1 eurus.

Marijampolės regione yra maža investicijoms tinkamų sklypų pasiūla (A ir B kategorijos) (mažesnė yra tik trijuose šalies regionuose) – viso 43,1 ha. Didžiojoje dalyje sklypų, tinkamų investicijoms, infrastruktūros išvystymas užtruktų iki 3 metų, o tai rodo nepakankamas sąlygas ir pasirengimą pritraukti investuotojus. VšĮ Investuok Lietuvoje pateiktose rekomendacijose dėl Marijampolės regiono pasirengimo pritraukti investicijas⁶ akcentuota, kad gamybos srities investuotojų poreikiai rodo didesnių sklypų paklausą, o Marijampolės regione nėra reikiamo dydžio sklypų su visa reikiama infrastruktūra, „todėl regione jaučiamas investicijoms pritaikytų sklypų su infrastruktūra trūkumas“. Kaip vienas iš galimų sprendimų – „investicijoms tinkama infrastruktūra gali būti įrengiama valstybei ar savivaldybei priklausančiuose sklypuose, siekiant sukurti daugiau galimybių pritraukti investuotojus“.

Bendrojo plano konkretizuotuose sprendiniuose⁷ numatomas Marijampolės kaip regioninio palaikomojo tipo centro esamos laisvosios ekonominės zonos vystymas. Bendrajame plane regioninio lygmens „Rail Baltica“ keleivių geležinkelio stotys ir stotelės Marijampolės regione suplanuotos Marijampolėje ir Kazlų Rūdoje, numatant užtikrinti „Rail Baltica“ geležinkelio linijoje numatytų tarptautinių ir regioninių stočių daugiarūši pasiekiamumą⁸. Kas taip pat pagrindžia infrastruktūros pritaikymo investicijoms būtinumą, išnaudojant geografinės padėties ir transporto infrastruktūros potencialą (Valstybei strategiškai svarbiais projektais pripažintus „Via Baltica“ ir „Rail Baltica“ bei veikiančių LEZ ir pramonės parkų vystymą⁹).

⁶ Šaltinis: VšĮ Investuok Lietuvoje 2021-09-06 raštas Nr. 2021-661-S „Dėl regiono pasirengimo pritraukti investicijas“;

⁷ Bendrojo plano brėžiniai „Regionai 2030“ bei „Kompleksinė infrastruktūra ir teritorijų rezervavimas valstybės poreikiams“;

⁸ Bendrojo plano tekstinės dalies 244-245 p.;

⁹ Bendrojo plano tekstinės dalies 2 priedas „Valstybei strategiškai svarbūs projektai ir jų objektai (LR BP koncepcijoje įvardinti kaip „Lietuvos Strateginiai objektai“), planuojami įgyvendinti iki 2030 m. (brėž. Kompleksinė infrastruktūra ir teritorijų rezervavimas valstybės poreikiams)“;

Bendrajame plane taip pat identifiкуotas poreikis stiprinti Vilkaviškio, Kalvarijos ir Marijampolės mišrias partnerystes sietinas su aplinkosaugos, industrinių teritorijų regeneracijos, logistikos ir pramonės plėtros politika¹⁰.

Vertinant Marijampolės regiono savivaldybių ekonominį potencialą lemiančius veiksnius, geresnius Marijampolės savivaldybės socialinius ekonominius rodiklius būtų galima paaiškinti ir regiono centro statusu – Marijampolės miestas kaip regiono traukos ir darbo vietų centras užtikrina ekonominį aktyvumą. Tuo tarpu Kazlų Rūdos savivaldybės – vienos mažiausių savivaldybių šalyje, ekonominė situacija smarkiai nulemta didelių investuotojų sukurtų darbo vietų, o kartu ir daromos įtakos socialinei situacijai bei ekonominiam aktyvumui – kuriasi smulkesni verslai, aptarnaujantys didesnę perkamąją galią turinčius šios savivaldybės gyventojus (veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, Marijampolės regione didžiausias Marijampolės ir Kazlų Rūdos savivaldybėse), be to Kazlų Rūdos savivaldybės ekonominiam gyvybingumui įtaką turi Kauno kaip stipraus ekonominio centro efektas (Kazlų Rūdos savivaldybė ribojasi su Kauno regionu).

Lietuviškos kilmės prekių eksporto apimtys iš Marijampolės regiono kasmet augo (didesni augimo tempai pastebimi lyginant 2020 m. ir 2021 m. rodiklius), tačiau šalies eksporto struktūroje yra vienas iš mažiausių ir sudaro 3,1 proc., 2021 m. siekė 658,3 mln. eurų.

Tai rodo būtinybę pritraukti investuotojus į regioną jiems sudarant tinkamas sąlygas. VŠĮ Investuok Lietuvoje kaip svarbiausius privalumus pritraukiant investicijas, akcentuoja galimybę greitai pradėti verslą, išvystytą infrastruktūrą, taip pat – kompetencijas ir žmogiškąjį kapitalą.

Kitas iššūkis, su kuriuo susiduria Marijampolės regionas – reikiamą kvalifikaciją turinčios darbo jėgos trūkumas. Marijampolės regione gyventojų išsilavinimas – vienas žemiausių šalyje (32 proc. užimtųjų turi aukštą išsilavinimą ir tai yra beveik perpus mažiau nei Vilniaus regione). Abiturientų tolesnio mokymosi rezultatai taip pat vieni žemiausių (Marijampolės regione, remiantis 2021 m. duomenimis, toliau mokosi tik 68,9 proc. abiturientų, o besimokančių universitetuose dalis antra mažiausia šalyje (33,5 proc.).

Aukštas nedarbo lygis rodo, kad esama darbo jėga neatitinka rinkos poreikių. Bedarbių proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų¹¹ 2022 m. viduryje Marijampolės regione buvo antras didžiausias šalyje ir sudarė 9,8 proc. ir viršijo šalies vidurkį (9,1 proc.). Marijampolės regiono savivaldybėse 2022 m. liepos mėn. didžiausias bedarbių proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų buvo Kalvarijos (13,5 proc.), Kazlų Rūdos (12,4 proc.) ir Vilkaviškio rajono (11,1 proc.) savivaldybėse.

Didžiausi regiono darbdaviai¹² – maisto pramonės, medienos ir metalo apdirbimo, tekstilės, transporto įmonės, o tai lemia, kad darbuotojų, turinčių inžinerinį išsilavinimą, poreikis regione didelis. Marijampolės regione veikia viena aukštojo mokslo įstaiga – Marijampolės kolegija, ir viena profesinio rengimo įstaiga – Marijampolės profesinio ugdymo centras. VŠĮ Investuok Lietuvoje pateiktose rekomendacijose dėl Marijampolės regiono pasirengimo pritraukti investicijas¹³ nurodoma, kad Marijampolės kolegijoje nėra inžinerinei pramonei aktualiose specialybose studijuojančių studentų, o Marijampolės profesinio rengimo centre šie studentai sudaro 6,9 proc. visų, o tai neatitinka verslo poreikių. Remiantis VŠĮ Investuok Lietuvoje rekomendacijomis, Marijampolės regione nepakankami ir profesinio orientavimo veiksmai (karjeros specialistų trūkumas).

2 priežastis. Nepakankamos sąlygos gyventojų ekonominiam aktyvumui, maža ūkinių veiklų įvairovė

Gyventojų ekonominį aktyvumą lemia daugybė veiksnių. Marijampolės regionas išsiskiria didesniu kaimo gyventojų skaičiumi (2022 m. duomenimis, 31,8 proc. šalies gyventojų gyvena kaime, Marijampolės regione – 49,4 proc., Kalvarijos savivaldybėje – 60 proc., Kazlų Rūdos – 49,9 proc., Marijampolės – 33,2 proc., Šakių rajono – 68,6 proc., Vilkaviškio rajono savivaldybėje – 56,7 proc.).

¹⁰ Bendrojo plano tekstinės dalies 118 p.;

¹¹ Šaltinis: Užimtumo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;

¹² Šaltinis: 2022-08-11 SODROS atviri įmonių duomenys;

¹³ Šaltinis: VŠĮ Investuok Lietuvoje 2021-09-06 raštas Nr. 2021-661-S „Dėl regiono pasirengimo pritraukti investicijas“;

Tokia demografinė situacija turi įtakos gyventojų užimtumui ir pagal ekonominės veiklos rūšis – Marijampolės regione 2021 m. triskart didesnė užimtųjų dalis nei bendrai Lietuvoje dirba žemės ūkio srityje, o palyginus su Vilniaus regiono duomenimis, Marijampolės regiono užimtųjų paslaugų srityje dalis net 20 proc. mažesnė nei Vilniaus regione. Marijampolės regione užimtumo lygis – vienas mažiausių šalyje ir 2021 m. buvo 63,8 proc. – net 8,7 proc. žemesnis nei šalyje (72,5 proc.). Visose savivaldybėse, išskyrus Marijampolės – 67,5 proc., užimtumo lygis 2021 m. mažesnis nei vidutinis regione: Kalvarijos – 58,6 proc., Kazlų Rūdos – 60 proc., Šakių rajono – 60,7 proc., Vilkaviškio rajono savivaldybėje – 62,8 proc. Gyvenimas kaimiškame regione lemia žmonių galimybes būti aktyviems, versliems. Bendrajame plane nurodoma, kad plėtotinos veiklos kaimo vietovėse be žemės ir miškų ūkio – turizmo paslaugos, amatai, statyba, remontas, trumposios maisto grandinės, aplinkosauga, viešosios paslaugos, bendruomeninė veikla, susisiekimo paslaugos¹⁴, kas patvirtina būtinybę didinti ūkinių veiklų įvairovę kaimo vietovėse.

Gyventojų verslumo lygį bei ekonominių veiklų įvairovę rodo veikiančių mažų bei vidutinių įmonių skaičius. Marijampolės regione veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, yra 18,5 įmonės ir tai yra antras mažiausias rodiklis šalyje (šalies vidurkis – 33 įmonės 1 tūkst. gyventojų), Vilniaus regione – net 48 įmonės 1 tūkst. gyventojų, Kauno ir Klaipėdos regionuose – 33 įmonės 1 tūkst. gyventojų.

Palyginus nuolatinių gyventojų skaičius regionuose dalį mieste ir kaime su darbo jėgos aktyvumu lygiu, matyti, kad didžiųjų miestų regionuose gyventojų aktyvumas yra aukštesnis, nei kaimiškuose regionuose, o neaktyvių gyventojų dalis kaime didesnė už neaktyvių gyventojų dalį mieste. Marijampolės regione neaktyvių gyventojų kaime dalis nuo visų neaktyvių gyventojų 2021 m. sudarė 54,5 proc.

2021 m. didžiausias darbo jėgos aktyvumo lygis¹⁵ – Vilniaus (83,1 proc.) ir Klaipėdos (79,7 proc.) regionuose, mažiausias – Marijampolės ir Utenos regionuose (po 70,4 proc.), šalies vidurkis – 78,3 proc.

Regiono patrauklumą ir ekonominį gyvybingumą bei gyventojų gyvenimo kokybę didina patraukli aplinka, pritaikyta infrastruktūra, kuri yra svarbi ne tik stambių verslų pritraukimui, bet ir ūkinių veiklų diversifikacijai. Bendrojo plano sprendiniuose (Regionai 2030) detalizuoti urbanistinių centrų ekonominės veiklos prioritetai, juose siūloma Marijampolės kaip regioninio palaikomojo tipo centro vystymo sritis – mišri ekonominė veikla. Tai pagrindžia poreikį ir būtinumą plėsti ekonominių veiklų įvairovę, sudaryti sąlygas gyventojų verslumui, ūkinių veiklų diversifikacijai.

Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, kasmet auga turizmo kuriama pridėtinė vertė šalyje (2019 m. sudarė 1291,5 mln. eurų, 2020 m. pridėtinė vertė mažėjo dėl pandemijos ir įvestų ribojimų) bei dirbančiųjų skaičius turizmui būdingose ekonominės veiklos rūšyse (nuo 40,9 tūkst. 2010 m. iki 51,4 tūkst. 2019 m.). Siekiant pasinaudoti šiomis augančio sektoriaus galimybėmis, būtinas regiono potencialo identifikavimas ir jo panaudojimo galimybių didinimas.

Bendrajame plane nustatyta, kad dalis Marijampolės regiono teritorijos priskirtina regioninės reikšmės Suvalkijos kultūros paveldo arealui, o Šakių rajono savivaldybė – nacionalinės reikšmės Kauno krašto ir Panemunės kultūros paveldo arealui¹⁶. Marijampolės regionas turi išskirtinų istorinio paveldo objektų (ypač susijusio su tautiniu atgimimu) ir lankomų vietų. Vertinant nekilnojamojo kultūros vertybių registro 2022-08-12 duomenis, Marijampolės regione lyginant su kitais yra mažiausias nekilnojamojo kultūros vertybių skaičius – 1 186 vertybės, didžiausias – Vilniaus regione (6 021 vertybės). Pagal reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį, gausiausia ir įvairiausia kultūros vertybių yra Šakių ir Vilkaviškio rajonų savivaldybėse. Marijampolės regione gausiausia architektūrinių, memorialinių, istorinių ir archeologinių vertybių.

Menkas regiono kultūrinio potencialo išnaudojimas turizmo ir verslumo plėtrai, prasta objektų būklė, turizmo rinkodaros priemonių nebuvimas, nepakankamas lankytinų objektų ir paslaugų skaitmenizavimas mažina regiono patrauklumą bei riboja vietos gyventojų verslumo galimybes.

Siekiant įveikinti regionų gamtinius rekreacinius išteklius, gamtinį ir kultūrinį potencialą, kurti naujas darbo vietas, skatinti vietos verslumą, didinti materialines investicijas bei mažinti regionų atskirtį, Bendrajame plane kaip vienas prioritetų rekreacijos ir turizmo vystymo srityje numatytas siekis

¹⁴ Bendrojo plano tekstinės dalies 141 p.;

¹⁵ Darbo jėgos aktyvumo lygis – rodiklis, išreiškiamas pasirinktos amžiaus grupės darbo jėgos ir to paties amžiaus visų gyventojų santykiu (Statistikos departamentas);

¹⁶ Bendrojo plano konkretizuotų sprendinių brėžinys „Kultūros politika ir rekreacija“;

kompleksinėmis priemonėmis įveikinti gamtinius rekreacinius išteklius Rytų, Vakarų, Pietų, Šiaurės ir Vidurio Lietuvos partnerystės grupių arealuose¹⁷. Partnerystės principo taikymas, priemonių kompleksiškas padėtų padidinti regiono žinomumą.

3 PROBLEMA. NEPAKANKAMAI TVARUS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS IR APLINKA

Didelę oro taršą šiltnamio efektą sukuriančiomis dujomis Marijampolės regione lemia dideli kelių transporto priemonių srautai (Marijampolės regione – antras didžiausias individualių transporto priemonių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų; taip pat Marijampolės regioną kerta Via Baltica magistralė, kurioje vidutinis metinis paros eismo intensyvumas¹⁸ vienas didžiausių šalyje). Žūstančiųjų skaičiumi keliuose Marijampolės regionas lenkia šalies vidurkį, o miestų gatvių tankio duomenimis, Marijampolės regione šis tinklas tankiausias šalyje. Tai rodo **eismo saugos ir darnaus judumo priemonių poreikį**.

Žemas gyventojų naudojimas viešuoju transportu (Marijampolės regione vidutiniškai vienam gyventojui tenkančių kelionių autobusais skaičius antras mažiausias šalyje) bei nepakankamas dviračių takų tinklo išvystymas (dviračių takų ilgis regione – mažiausias šalyje) rodo, kad būtini į ekologiją orientuoti sprendimai, kurie leistų rinktis **alternatyvius susisiekimo būdus**, saugesnius ir patogesnius gyventojams bei sveikesnius aplinkai.

Savivaldybėse, kuriose išvystyta pramonė, išmetami dideli kiekiai teršalų iš stacionarių taršos šaltinių (ypač Kazlų Rūdos ir Marijampolės savivaldybėse). Aplinkos oro tarša Marijampolės regione aukščiausia šalyje¹⁹.

Marijampolės regione nėra nacionalinių parkų, mažai kitų saugomų teritorijų, regiono miškingumas mažiausias šalyje, didžioji dalis regiono ploto naudojama žemės ūkiui, o tai lemia prastą **kraštovaizdžio** būklę (Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano kraštovaizdžio tvarkymą reglamentuojančiuose sprendiniuose didžioji dalis Marijampolės regiono ploto priskirta probleminiam aplinkosauginiam arealui – Sūduvos agrarinės dykros rajonui). Išvystytas žemės ūkis turi įtakos ir **prastai vandens telkinių ekologinei būklei**. Prie vandenių taršos prisideda tai, kad dalis nuotekų regione yra valomos nepakankamai. Nepakankama geriamojo vandens ir nuotekų tinklų plėtra neužtikrina švaraus geriamojo vandens tiekimo gyventojams, bei tinkamo nuotekų išvalymo ir tvarkymo – palyginus su kitais regionais, Marijampolės regione gyventojų, aprūpinamų geriamojo vandens tiekimo paslaugomis ir centralizuotai teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis, dalis antra mažiausia šalyje.

Atliekų tvarkymo sistema regione išplėtotą, tačiau **atliekų rūšiavimas** nėra pakankamas, regione atliekų, surenkamų konteineriuose, dalis yra viena didžiausių šalyje.

Dalis šių problemų yra nulemtos ir **nepakankamo gyventojų ekologinio sąmoningumo**.

Tiek oro taršos, tiek ekologinės vandens telkinių būklės, tiek kiti aplinkos kokybę apibrėžiantys rodikliai rodo, kad Marijampolės regionas susiduria su ekologiniais iššūkiais, kas klimato kaitos kontekste pagrindžia poreikį investuoti į aplinkai draugiškus susisiekimo, energetikos, vandens tiekimo, kraštovaizdžio išsaugojimo ir kitus sprendimus.

Nustatytos 3-iosios problemos „Nepakankamai tvarus išteklių naudojimas ir aplinka“ priežastys:

1 priežastis: Nepakankamas eismo saugumas, didelės šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos dėl nedarnaus judumo;

2 priežastis: Prasta aplinkos kokybė dėl oro, vandens ir kraštovaizdžio taršos, nedarnus išteklių naudojimas bei klimato kaitos padarinių valdymas.

¹⁷ Bendrojo plano tekstinės dalies 538 p.;

¹⁸ Šaltinis: Lietuvos automobilių kelių direkcija <https://maps.eismoinfo.lt/portal/apps/sites/#/npp/pages/intensity>;

¹⁹ Šaltinis: Europos aplinkos agentūra, Air Quality Health Risk Assessments (NUTS)

[https://discomap.eea.europa.eu/App/AirQualityHRANUTS/index.html?EUCountries=Yes&UrbanisationDegree=All%20Areas%20\(incl.unclassified\)&Year=2020&ScenarioDescription=WHO_2021_AQG_Scen_Base&AirPollutant=PM2.5](https://discomap.eea.europa.eu/App/AirQualityHRANUTS/index.html?EUCountries=Yes&UrbanisationDegree=All%20Areas%20(incl.unclassified)&Year=2020&ScenarioDescription=WHO_2021_AQG_Scen_Base&AirPollutant=PM2.5);

1 priežastis. Nepakankamas eismo saugumas, didelės šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos dėl nedarnaus judumo

Kaip rodo 2020 m. Lietuvos nacionalinės šiltnamio efektą sukuriančių dujų (ŠESD) apskaitos ataskaitos duomenys, šalyje daugiausia ŠESD išmetė transporto (30,4 proc.) ir energetikos (28,1 proc.) sektoriai. Trečioje vietoje – žemės ūkis (21,1 proc.), kiek mažiau ŠESD išmesta pramonės (15,3 proc.) ir atliekų (4,1 proc.) sektoriuose.²⁰

Marijampolės regionui būdingi aukšti transporto ŠESD rodikliai. ŠESD išmetimai 1 gyventojui (rodiklis „Šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimai 1 gyventojui – gyventojų kelionių įtaka (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto naudojimas“²¹) Marijampolės regione 2019 m. buvo aukštesni nei šalies vidurkis (Marijampolės regione 1,54 tCO₂e/gyv., šalyje vidutiniškai – 1,42 tCO₂e/gyv.).

Marijampolės regionas – pasienio regionas, Kalvarijos ir Vilkaviškio rajono savivaldybės ribojasi su Lenkijos Respublika, o Vilkaviškio ir Šakių rajonų savivaldybės – su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi. Geografinė padėtis lemia, kad per Marijampolės regioną eina pagrindiniai susisiekimo koridoriai, jungiantys Helsinkį su Varšuva ir užtikrinantys prekių judėjimą Europos Sąjungos viduje. Numatoma tolesnė tarptautinio greitkelio Via Baltica bei geležinkelio Rail Baltica plėtra, tikėtina, lems transporto (ypač krovinio) srautų didėjimą.

Toks transporto mazgas užtikrina geras galimybes vietos gyventojams susisiekti su kaimyninėmis šalimis bei palyginti greitai pasiekti antrą didžiausią Lietuvos miestą Kauną, tačiau kartu kelia eismo saugos ir gamtosauginius iššūkius.

Marijampolės regione kelių eismo įvykiuose žuvusiųjų skaičius didesnis nei šalies vidurkis (2019 m. 1 mln. gyventojų šalyje teko 66,6 žuvusieji Marijampolės regione – 108,2 žuvusieji; 2020 m. šalyje – 63,0, Marijampolės regione – 66,7 žuvusieji).

Nors eismo įvykių, kuriuose nukentėjo žmonės, skaičius – antras mažiausias šalyje (2019 m. Marijampolės regione 1 tūkst. gyventojų siekė 0,9, kai šalyje – 1,1, 2020 m. Marijampolės regione – 0,8, šalyje – 0,9), tačiau žūstančiųjų skaičius rodo, kad eismo intensyvumas Marijampolės regiono keliuose sietinas su fatališkais eismo įvykių baigtimis.

Vidutinio metinio paros eismo intensyvumo (VMPEI) 2021 m. duomenys Lietuvos keliuose rodo, kad Marijampolės regione didžiausias eismo intensyvumas kelyje Via Baltica. Via Baltica magistralės atkarpoje nuo Lenkijos sienos iki Kalvarijos eismo intensyvumas mažiausias (8 848 automobiliai per parą), nuo Kalvarijos iki Marijampolės – didėja (9 003 automobiliai per parą), nuo Marijampolės iki Kauno – didžiausias (svyruoja nuo 13 708 iki 17 018 automobilių per parą atskirose jo atkarpose) ir siekia eismo intensyvumo link šalies uosto Klaipėdos lygį (kelio Kaunas–Klaipėda atkarpoje mažiausias VMPEI yra 11 404). Kiti Marijampolės regiono keliai, pasižymintys dideliu intensyvumu: Marijampolė–Vilkaviškis (5 902 automobiliai per parą), Šakiai–Jurbarkas (4 503 automobiliai per parą), Vilkauskis–Virbalis (4 454 automobiliai per parą), Šakiai–Kaunas (3 575 automobiliai per parą), Marijampolė–Prienai (3 177 automobiliai per parą), Kazlų Rūda–Marijampolė (2 726 automobiliai per parą), Vilkauskis–Kudirkos Naumištis (2 403 automobiliai per parą), Vilkauskis–Pilviškiai (2 163 automobiliai per parą), Kazlų Rūda–Kaunas (2 029 automobiliai per parą), Marijampolė–Liudvinavas (3 177 automobiliai per parą). Tai rodo, kad Via Baltica ir aplinkiniai keliai apkrauti ne tik tarptautinio transporto (ypač krovinio) srautų, bet ir Marijampolės regiono gyventojų, judančių didesnių urbanistinių centrų link.

Pažymėtina, kad krovinio transporto eismo intensyvumas šalyje didžiausias Via Baltica atkarpoje nuo sienos su Lenkija iki Kauno, tai reiškia, kad regioną kerta itin didelę taršą lemianti magistralė. Iki pandemijos (t. y. 2019 m.) eismo intensyvumo rodikliai buvo aukštesni, dėl įvestų ribojimų pandemijos valdymui krito keleivių apyvarta beveik dvigubai, tačiau pervežamų krovinių kiekiai kasmet augo net ir pandemijos metu.

Marijampolės regiono gyventojų keliavimo įpročius iliustruoja individualių lengvųjų automobilių skaičius – Marijampolės regione jis antras didžiausias šalyje, kur 2021 m. 1 tūkst. gyventojų teko 575 automobiliai, kai Vilniaus regione – 447 automobiliai, šalyje vidutiniškai 504 automobiliai.

²⁰ Šaltiniai: Aplinkos ministerija, <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/klimato-kaita/sesd-apskaitos-ir-prognoziu-ataskaitos-nacionaliniai-pranesimai>;

²¹ Šaltinis: Vidaus reikalų ministerija, <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>;

Vidutiniškai Marijampolės regione vienam gyventojui tenkančių kelionių autobusais skaičius – antras mažiausias šalyje ir 2021 m. siekė 13, daugiausia Vilniaus regione – 234. Marijampolės regione mažėja autobusų maršrutų skaičius (2010 m. 157 maršrutai, 2021 m. – 124), o keleivių apyvartos duomenys rodo, kad didžiųjų miestų regionuose keleivių skaičius didėja, mažuosiuose regionuose – mažėja, o dėl pandemijos įvesti viešojo transporto sektoriaus ribojimai keleivių skaičių dar labiau sumažino (Vilniaus regione 2010 m. 771 004 tūkst. keleivio km, 2019 m. – 987 509 tūkst. keleivio km, 2021 m. – 583 582 tūkst. keleivio km; Marijampolės regione 2010 m. – 54 385 tūkst. keleivio km, 2019 m. – 52 088 tūkst. keleivio km, 2021 m. – 21 083 tūkst. keleivio km).

Marijampolės regione 2021 m. kelių su patobulinta dangą dalis sudaro 38 proc. ir yra didesnė nei šalies vidurkis (32 proc.). Marijampolės regione miestų gatvių tankis 2021 m. pabaigoje buvo 6 km/km², tai didžiausias rodiklis šalyje (vidutiniškai 4 km/km²). Dviračių takų ilgis Marijampolės regione – mažiausias šalyje ir 2021 m. sudarė 48,2 km (viso šalyje – 1 543,3 km). Dviračių takų ilgis, tenkantis 1 km², Marijampolės regione antras mažiausias šalyje – 1 km² vidutiniškai šalyje tenka 0,024 km dviračių takų, Marijampolės regione – 0,011 km. Įvertinus didelį eismo intensyvumą ir automobilių skaičių regione, dviračių takų tinklo plėtra būtų viena iš svarbių priemonių mažinant ŠESD kiekį regione.

Poreikį sudaryti sąlygas įvairiarūšiam judumui pagrindžia Bendrojo plano sprendiniai. Kaip vienas iš urbanistiniams centrams taikytinų principų Bendrajame plane numatytas efektyvus mobilumas ir optimali susisiekimo infrastruktūra, nes numatoma „skatinti vaikščiojimo ir bevariklio transporto priemonių naudojimą ir didinti pasirinkimo galimybes, pritaikyti šiems judėjimo būdams susisiekimo infrastruktūros vystymą, užtikrinti kokybiškas ir saugias viešojo transporto paslaugas. Miesto plėtrą koncentruoti ties reikšmingais viešojo transporto srautų multimodaliniais taškais. Skatinti daugiarūšiškumą, didinti daugiarūšio transporto pasirinkimo galimybes, vystyti bevariklio transporto ir dalijimosi sprendinių infrastruktūrą. Vyriausybei bendradarbiaujant su savivaldybėmis diegti išmaniąsias technologijas (integruotas visų viešojo transporto rūšių elektroninis bilietas, elektra varomas viešasis transportas)“²².

Žemas gyventojų naudojimas viešuoju transportu bei nepakankamas dviračių takų tinklo išvystymas ir kiti rodikliai rodo, kad būtini į ekologiją ir darnų judumą orientuoti sprendimai, kurie leistų rinktis alternatyvius susisiekimo būdus, saugesnius ir patogesnius gyventojams bei sveikesnius aplinkai.

2 priežastis. Prasta aplinkos kokybė dėl oro, vandens ir kraštovaizdžio taršos, nedarnus išteklių naudojimas bei klimato kaitos padarinių valdymas

Vienas didžiausių teršėjų šalyje – energetikos sektorius (išmeta 28,1 proc. ŠESD), taip pat pramonės sektorius (išmesta 15,3 proc. ŠESD). Marijampolės regione, ypač savivaldybėse, kuriose įsikūrusios stambios pramonės gamyklos, t. y. Kazlų Rūdos ir Marijampolės savivaldybėse, didelė oro tarša iš stacionarių taršos šaltinių. Pagal šį rodiklį Marijampolės regione šiose savivaldybėse tarša 2015–2019 m. laikotarpiu didėjo (2015 m. sudarė 2,7 proc. nuo visų teršalų išmetamų iš stacionarių taršos šaltinių šalyje, 2019 m. – 3,6 proc.), kai tuo pačiu metu vidutiniškai šalyje teršalų iš stacionarių taršos šaltinių mažėjo. Bendrai Marijampolės regione oro tarša iš stacionarių taršos šaltinių 2020–2021 m. laikotarpiu nežymiai sumažėjo ir 2021 m. sudarė beveik 3 proc. nuo visų teršalų išmetamų iš stacionarių taršos šaltinių šalyje. 1 tūkst. gyventojų tenkantis teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, kiekis tonomis, Marijampolės regione buvo 12,9 tonos ir tai trečias mažiausias šalyje.

Intensyvus žemės ūkis turi įtakos prastai vandens telkinių ekologinei būklei. Remiantis Aplinkos apsaugos agentūros pateikiamu Upių, ežerų ir tvenkinių ekologinės būklės žemėlapiu²³, matyti, kad Marijampolės regione 2022 m. labai geros ekologinės būklės vandens telkinių nebuvo (tokie vandens telkiniai dominuoja Utenos regione, kuriame daugybė saugomų teritorijų), daugiausia vidutinės ekologinės būklės vandens telkinių, o kai kurie telkiniai buvo blogos ar net labai blogos ekologinės būklės.

²² Bendrojo plano tekstinės dalies 66.3 p.;

²³ Šaltinis: Upių, ežerų ir tvenkinių ekologinės būklės žemėlapis, <https://www.arcgis.com/apps/PublicInformation/index.html?appid=7c30964d89f442a684ea5f99f8b8c8b6>;

Prie vandenų taršos prisideda tai, kad dalis nuotekų regione yra nepakankamai išvalomos. Marijampolės regione nepakankamai išvalytos nuotekos sudaro palyginti mažą dalį visų į paviršinius vandens telkinius išleidžiamų ūkio, buities ir gamybos nuotekų (0,26 proc., nepakankamai išvalytų nuotekų dalis mažesnė keturiuose regionuose), tačiau skaičiumi tai buvo 33,7 tūkst. m³.

Marijampolės regiono gyventojų aprūpinamų geriamojo vandens tiekimo paslaugomis, dalis²⁴, palyginti su visais gyventojais, yra antra mažiausia šalyje ir 2020 m. sudarė 73 proc. (šalies vidurkis – 82 proc.), šis rodiklis aukščiausias didžiųjų miestų regionuose (Vilniaus – 86 proc., Kauno – 90 proc.). 2020 m. duomenimis, Marijampolės regione gyventojų, aprūpinamų centralizuotai teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis, dalis palyginti su visais gyventojais taip pat antra mažiausia šalyje – Marijampolės regione 60 proc., šalyje 76 proc. Šių gyvybiškai svarbių paslaugų ir jų kokybės užtikrinimas kaimiškuose ir didele teritorine sklaida pasižyminčiuose regionuose sudėtingas, nes vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtra reikalauja didelių investicijų.

2020 m. vandens paėmimo ir sunaudojimo duomenys²⁵ rodo, kad vandens nuostoliai Marijampolės regione sudaro beveik 7 proc. visų šalies vandens nuostolių (nors gyventojų skaičius tesudaro 4,8 proc. šalies gyventojų, o sukuriamas BVP sudaro tik 3 proc. viso šalies BVP). Tai rodo, kad regiono vandens tiekimo infrastruktūra yra pasenusi, neekonomiška, o klimato kaitos kontekste, kai susiduriama su tokiais ekstremaliais reiškiniais kaip sausras, ir neužtikrinanti tausojančio išteklių naudojimo.

Nors Marijampolės regiono teritorijoje yra dalis Žuvinto biosferos rezervato (įtrauktas į pasaulinį UNESCO programos „Žmogus ir biosfera“ biosferos rezervatų tinklą), tačiau regione, palyginti su kitais, yra mažai saugomų teritorijų. Marijampolės regione 2022 m. miškai užima 22 proc. teritorijos ir tai mažiausias rodiklis šalyje (šalyje 33,8 proc.). Didžioji dalis Marijampolės regiono teritorijos ploto naudojama žemės ūkiui. Intensyvus žemės ūkis, monokultūrų auginimas, dideli pesticidų kiekiai kenkia dirvožemio kokybei, jį alina. Marijampolės regione nėra nacionalinių parkų, mažai kitų saugomų teritorijų. Tai lemia prastą dirvožemio bei kraštovaizdžio būklę. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano kraštovaizdžio tvarkymą reglamentuojančiuose sprendiniuose didžioji dalis Marijampolės regiono ploto priskirta probleminiam aplinkosauginiam arealui – Sūduvos agrarinės dykros rajonui. Tai pagrindžia poreikį kraštovaizdžio būklės išsaugojimui, pusiausvyros tarp ekosistemų išsaugojimo ir ekonominės naudos suradimui.

Nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros plotų santykis 1 500 gyv./km² ir didesnio tankumo teritorijoje (2018–2021 m.) šalyje buvo 1,15, Marijampolės regione – 1,08, ir tai aukštesnis rodiklis nei 4-iose regionuose²⁶.

Bendrajame plane nustatyti urbanizuotų teritorijų vystymo principai pabrėžia būtinybę siekti darnaus miestų vystymo – skatinti saugias, įtraukias, prieinamas žaliąsias ir kokybiškas viešąsias erdves kaip socialinio ir ekonominio vystymosi veiksnius, darniai panaudoti jų potencialą; stiprinti ir intensyvinti visų urbanistinių centrų ekologines struktūras, projektuoti ekosistemų paslaugas, stiprinti ir kurti žaliuosius koridorius ir žaliąsias jungtis; kraštovaizdžio architektūros priemonėmis žaliąsias erdves darniai integruoti į istorinį urbanistinį kraštovaizdį, išsaugant jo vertingąsias savybes²⁷.

Atliekų tvarkymo sistema regione išplėtotą, 2020 m. duomenimis, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos Marijampolės regione teikiamos 100 proc. gyventojų ir ūkio subjektų. Marijampolės regione atliekų, surenkamų konteineriuose, dalis yra trečia didžiausia šalyje ir 2020 m. sudarė 84,8 proc. Marijampolės regione mažiau nei vidutiniškai šalyje surenkama atliekų didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse (Marijampolės regione – 4,17 proc., šalyje – 7,24 proc.), taip pat mažesni nei vidutiniškai šalyje kiekiai Marijampolės regione surenkama apvažiuojant atliekų turėtojus (Marijampolės regione – 2,31 proc., šalyje – 3,23 proc.), kas, atsižvelgiant į regiono specifiką – didelį gyventojų skaičių kaimo vietovėse, rodo poreikį apsvaistyti įvairesnes atliekų surinkimo priemones. Atliekų perdirbimas regione kasmet didėjo ir 2020 m. buvo antras aukščiausias šalyje (Marijampolės regione perdirbta/panaudota pakartotinai 65,23 proc. komunalinių atliekų, šalyje – 45,94 proc.). Tačiau remiantis Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2020

²⁴ Šaltinis: Vidaus reikalų ministerija, <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>;

²⁵ Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/vanduo/vandens-paemimas-ir-naudojimas/vandens-naudojimo-apskaitos-duomenys>;

²⁶ Šaltinis: Vidaus reikalų ministerija, <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>;

²⁷ Bendrojo plano tekstinės dalies 66.7 p.;

m. Marijampolės regione trūksta konteinerių, skirtų antrinems plastiko, stiklo ir popieriaus žaliavoms surinkti skaičius, buvo didesnis nei 6 šalies regionuose.

Remiantis Preliminaraus potvynių rizikos vertinimo atnaujinimu 2011–2018 m.²⁸, Marijampolės regione yra vietovių, kuriose didelė potvynių rizika (per visą regioną tekanti Šešupės upė). Tai rodo poreikį investicijoms, skirtoms klimato kaitos ir jos pasekmių mažinimui.

Tiek oro taršos, tiek ekologinės vandens telkinių būklės, tiek kiti aplinkos kokybę apibūrinantys rodikliai rodo, kad Marijampolės regionas susiduria su ekologiniais iššūkiais, kas klimato kaitos kontekste pagrindžia gyventojų informavimo ir sąmoningumo didinimo svarbą. Gyventojų sprendimus rūšiuoti atliekas, rinktis bevarikles transporto priemones lemia ne tik ekologinis sąmoningumas, bet ir tai, ar sudarytos sąlygos šiems pasirinkimams. Tad siekiant keisti gyventojų vartojimo, atliekų rūšiavimo, keliavimo ir kitus įpročius yra svarbu didinti ekologinį gyventojų sąmoningumą bei sudaryti sąlygas investuojant į reikiamą infrastruktūrą.

Atliktos esamos situacijos analizės rezultatai rodo, kad Lietuvoje socialiniai ir ekonominiai skirtumai tiek tarp regionų, tiek regionų viduje yra dideli, o Marijampolės regionas susiduria su socialinės atskirties, ekonominio aktyvumo, aplinkos tvarumo problemomis. 2022–2030 m. regionų plėtros programoje²⁹, kuria bus prisidedama prie Nacionalinio pažangos plano 7 strateginio tikslo – tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį, nustatytos regioninės plėtros problemos siejasi su Marijampolės regiono problemomis ir jų giluminėmis priežastimis.

1 lentelė. Regiono problemos ir jų giluminės priežastys, sąsajos su RPP nustatytais pagrindinėmis regioninės plėtros problemomis

Eil. Nr.	Regiono plėtros problemos	Regiono plėtros problemų giluminės priežastys	Regiono plėtros problemų ir jų priežasčių sąsaja su RPP nurodytais pagrindinėmis regioninės plėtros problemomis	
			Regioninės plėtros problemos	Regiono plėtros problemų ir jų giluminių priežasčių sąsajos su pagrindinėmis regioninės plėtros problemomis paaiškinimas
1	2	3	4	5
1.	Didelė socialinė atskirtis ir aukštas skurdo rizikos lygis	<p>1 priežastis: Socialinės paslaugos neatitinka poreikio, sąlygojamo demografinės ir socialinės situacijos</p> <p>2 priežastis: Nepakankamos sąlygos sveikatinimuisi ir prasta sveikatos priežiūros paslaugų kokybė</p> <p>3 priežastis: Nepakankama švietimo paslaugų kokybė ir prieinamumas</p>	RPP 2 problema: Atskiriems regionams būdinga didesnė skurdo rizika ir socialinė atskirtis	Dėl Marijampolės regiono demografinės struktūros ir ekonominės situacijos aukšti skurdo ir socialinės atskirties rodikliai. Marijampolės regionas RPP išskirtas kaip vienas regionų, pasižyminčių prasčiausiais rodikliais, todėl susiduriančių ir su viešųjų paslaugų kokybės ir prieinamumo užtikrinimo iššūkiais. RPP nurodoma, kad „didėjant ekonominiams skirtumams tarp regionų, didėja ir gyventojų pajamų, skurdo rizikos ir socialinės atskirties netolygumai“.
2.	Menkas regiono ekonomikos aktyvumas ir	1 priežastis: Investicijoms tinkamos infrastruktūros trūkumas, atotrūkis tarp darbo rinkos poreikių ir darbo jėgos kvalifikacijos	RPP 1 problema: Skirtingas regionų ekonominio augimo potencialas ir	RPP nurodoma, kad augant ekonominio išsivystymo netolygumams, ekonominis vystymasis lėčiausias atokesniuose, rečiau gyvenamuose regionuose, kuriuose gyventojų skaičius mažėja bei atitinkamai maža ekonominių veiklų koncentracija.

²⁸ Šaltinis: https://vanduo.old.gamta.lt/files/Preliminary_flood_risk_assessment_2011_2018.pdf

²⁹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“;

	investicinis patrauklumas	2 priežastis: Nepakankamos sąlygos gyventojų ekonominiam aktyvumui, maža ūkinių veiklų įvairovė	netolygi ekonomikos plėtra	RPP nurodoma, kad „didelė ekonominė nelygybė ir tolesnės plėtros kliūtys sietinos su investicijų stoka“. Taip pat RPP akcentuojama, kad „pastebimi ir dideli darbo rinkos tarpregioniniai skirtumai“, susiję su žemu išsilavinimu ir gyvenimu kaimo vietovėse. RPP identifikuotos problemos sutampa su Marijampolės regiono esamos situacijos analizės išvadomis – regione žemas investicijų lygis, menkas ekonominis aktyvumas, kas sąlygoja daugybę socialinių ekonominių sunkumų. Tai patvirtina ir RPP identifikuotas poreikis gyventojų užimtumo didinimui, ypatingą dėmesį skiriant kvalifikacijai tobulinti ir naujiems įgūdžiams formuoti, kad užimtumas taptų kokybiškesnis, lemtų didesnės pridėtinės vertės kūrimą bei didesnes darbo pajamas.
3.	Nepakankamai tvarus išteklių naudojimas ir aplinka	1 priežastis: Nepakankamas eismo saugumas, didelės šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos dėl nedarnaus judumo 2 priežastis: Prasta aplinkos kokybė dėl oro, vandens ir kraštovaizdžio taršos, nedarnus išteklių naudojimas bei klimato kaitos padarinių valdymas	RPP 3 problema: Nepakankamai tvari aplinka, daranti neigiamą įtaką regionų patrauklumui; RPP 2 problema: Atskiriams regionams būdinga didesnė skurdo rizika ir socialinė atskirtis	Marijampolės regiono geografinė padėtis bei ekonominė situacija lemia didelę taršą dėl transporto, žemės ūkio bei gamybos, nesudarytos sąlygos ŠESD mažinimui, bei iššūkiais užtikrinant viešąsias paslaugas, tokias kaip kokybiško geriamojo vandens tiekimas. Regione nustatytos problemos ir jų priežastys siejasi su RPP identifikuotomis problemomis ir jų priežastimis – oro ir vandens kokybe, atliekų rūšiavimo bei perdirbimo, ŠESD mažinimo iššūkiais.

Funkcinės zonos, tikslinės teritorijos ir integruoto vystymo teritorijos

FUNKCINĖS ZONOS STRATEGIJA.

Suformuota Marijampolės regiono funkcinė zona apima visų regiono savivaldybių – Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Marijampolės, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono, teritorijas. Remiantis 2023–2029 m. Marijampolės regiono funkcinės zonos strategija (toliau – Strategija)³⁰, Marijampolės regiono savivaldybės yra susijusios esamais socialiniais ir ekonominiais ryšiais bei nustatytos prielaidos kurti naujus socialinius ir ekonominius ryšius. Tai sąlygoja bendra regiono darbo rinka, darbo jėgos pasiūla, gyventojų judėjimo ypatumai regione viduje, ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymas regiono savivaldybėse, suformuota praktika teikiant visuomenės sveikatos priežiūros ir stiprinimo paslaugas regione bei istoriniai ir kultūriniai ištekliai ir ryšiai, nulemti bendro etnografinio Sūduvos (Suvalkijos) regiono identiteto.

Marijampolės regiono funkcinės zonos savivaldybės numato veikti bendrai teikiant paslaugas, kooperuojant turimus išteklius, išnaudojant stiprybes ir taip visoje regiono teritorijoje siekiant kokybinių pokyčių:

³⁰ Patvirtinta ...

- pritraukti investuotojus pritaikant pramonės ir komercinius sklypus ir taip sudaryti sąlygas naujų darbo vietų kūrimui visame regione;
- padidinti regiono turistinį patrauklumą ir regiono matomumą bei žinomumą išnaudojant regiono turizmo išteklius ir kartu sudaryti prielaidas didinti ūkinių veiklų įvairovę, ypač kaimiškiose regiono teritorijose;
- padidinti visuomenės sveikatos paslaugų efektyvumą ir taip sudaryti prielaidas sveiko gyvenimo trukmės ilgėjimui.

Funkcinės zonos problema	Funkcinės zonos strategijos tikslas	
PROBLEMA – menkas regiono ekonomikos aktyvumas ir nepakankamas visuomenės sveikatos paslaugų efektyvumas	TIKSLAS – pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui, paskatinti regiono ekonominį augimą išnaudojant regiono turistinius išteklius bei padidinti visuomenės sveikatos paslaugų efektyvumą	
Funkcinės zonos silpnybės (poreikiai) ir uždaviniai	Funkcinės zonos teritorija	Funkcinės zonos uždavinio veiksmai
<p>Silpnybė (poreikis): Padidinti regiono investicinį patrauklumą (investicijų pritraukimui tinkamų ir greitai išvystomų teritorijų trūkumas, neišvystytos bendros rinkodaros priemonės ir skaitmeninių sprendinių trūkumas)</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>1 uždavinys: Pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui</p>		<p>Numatoma Marijampolės, Vilkaviškio ir Šakių rajonų savivaldybėse vykdyti investicinius veiksmus, kuriais bus šalinami investicijų pritraukimui reikiamos infrastruktūros trūkumai ir didinamas viešosios paslaugos efektyvumas. Atsižvelgiant į regiono dydį, kompaktiškumą numatoma vykdyti neinvesticinius veiksmus – regiono investicinio potencialo pristatymas ir investuotojų pritraukimo veiklų vykdymas regiono savivaldybėms bendradarbiaujant ir užtikrinant bendrą paslaugų teikimą.</p>
<p>Silpnybė (poreikis): Geriau išnaudoti regiono turizmo potencialą (lankymui pritaikytų turizmo objektų trūkumas, neišvystytos bendros rinkodaros priemonės ir skaitmeninių sprendinių trūkumas)</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>2 uždavinys: Paskatinti regiono ekonominį augimą išnaudojant regiono turistinius išteklius</p>		<p>Numatoma Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Marijampolės, Vilkaviškio rajono ir Šakių rajono savivaldybėse vykdyti investicinius veiksmus, kuriais gamtos ir kultūros objektai bus pritaikyti lankymui bei didinamas viešosios paslaugos efektyvumas, o vykdant neinvesticinius veiksmus numatoma įtvirtinti regiono turizmo informacijos centrų bendradarbiavimą, formuoti regioninius turizmo maršrutus, vykdyti marketingo ir kitas viešinimo veiklas pristatant Marijampolės regioną ir užtikrinant bendrą paslaugų teikimą.</p>

Silpnybė (poreikis): Nepakankamas visuomenės sveikatos paslaugų efektyvumas

3 uždavinys: Padidinti visuomenės sveikatos paslaugų efektyvumą

Numatoma vykdyti investicinį veiksma, teikiant visuomenės sveikatos priežiūros ir stiprinimo paslaugos regione. Paslaugos būtų teikiamos pasinaudojant jau suformuota praktika ir bendradarbiaujant dviem savivaldybėms – Kalvarijos ir Marijampolės (bendradarbiaujama 2010 m. balandžio 9 d. sutarties Nr. TS-12 „Marijampolės ir Kalvarijos savivaldybių bendradarbiavimo sutartis dėl visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų teikimo“ pagrindu) ir užtikrinant bendrą paslaugų teikimą.

Šių intervencijų tikslingumą patvirtina Bendrojo plano nuostatos – Bendrajame plane numatoma, kad siekiant regionų gyvybingumo ir sudaryti prielaidas naujoms plėtros tendencijoms vystytis, panaudoti turimus išteklius, regionuose numatoma formuoti partnerysčių grupes numatytu plėtros prioritetų pagrindu. Išskirtoje Pietų Lietuvos partnerysčių grupėje, apimančioje Kauną, Marijampolę ir Alytų ir jų įtakos zonoje esančius lokalius centrus, susietus funkciniais ryšiais³¹, vyraujantys ištekliai – rekreaciniai, bioprodukcinio ūkio, pramonės ir ekonominiai, paslaugų infrastruktūros, kultūriniai, multimodalumo, o plėtros prioritetas – aukštos technologijos, pramonė, logistika, rekreacija³².

TVARIOS MIESTO PLĖTROS STRATEGIJA.

Marijampolės regiono tolygiam vystymui užtikrinti, svarbus ir regiono centro – Marijampolės miesto – potencialo didinimas. Tai yra ypač svarbu stebint socialinių ir ekonominių skirtumų didėjimą šalies viduje – Marijampolės regione sukuriama BVP dalis šalies BVP struktūroje sudaro vis mažesnę dalį. Marijampolės miesto svarbą regiono vystymuisi patvirtina tai, kad Bendrojo plano sprendiniuose³³ Marijampolės miestas priskirtas regioninio palaikomojo tipo centrams, kuriuose koncentruojamos darbo vietos ir viešosios paslaugos ir kurie aptarnauja regiono teritoriją. Marijampolės regiono specifika (didelė gyventojų dalis kaimo vietovėse, mažas gyventojų tankis) taip pat pagrindžia regioninio centro svarbą ar jo potencialo didinimo būtinumą. Tuo pačiu, regiono centras susiduria su tik jam būdingomis problemomis – didesni transporto srautai lemia užterštumą, neigiamą poveikį aplinkai ir gyvenimo kokybei miestuose.

Siekiant spręsti Marijampolės regiono problemas, pasireiškiančias regiono centre Marijampolės mieste, kuriame koncentruojamos darbo vietos ir paslaugos, bei siekiant socialinių ir ekonominių skirtumų mažėjimo šalies viduje, rengiama tvarios miesto plėtros strategija, kuri apims darnaus judumo priemonių diegimą įgyvendinant Darnaus judumo mieste planą, miesto investicinio patrauklumo didinimą bei gyvenimo kokybės gerinimą, įtraukiant vietos gyventojus bei remiant vietos iniciatyvas.

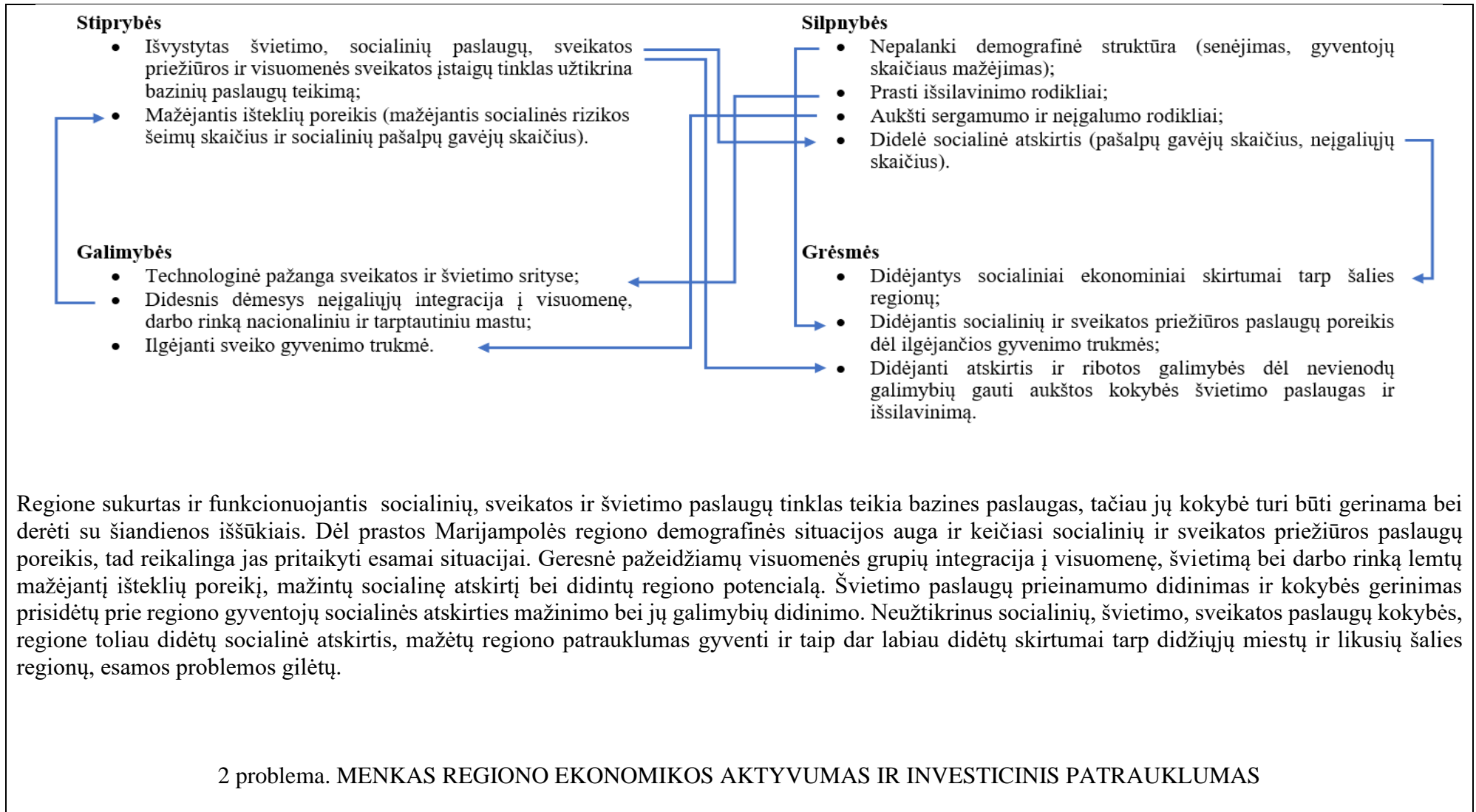
Regiono problemos, jų priežastys	Tvarios miesto plėtros strategijos tikslas ir uždaviniai bei jų veiksmai
1 PROBLEMA – Didelė socialinė atskirtis ir aukštas skurdo rizikos lygis	Tikslas – mažinti socialinę atskirtį
1 priežastis: Socialinės paslaugos neatitinka poreikio, sąlygojamo demografinės ir socialinės situacijos	Uždavinys – gerinti viešąsias socialines, sveikatos ir švietimo paslaugas

³¹ Bendrojo plano tekstinės dalies 113 p.;

³² Bendrojo plano tekstinės dalies 30.2 p.;

³³ Bendrojo plano brėžinys „Regionai 2030“;

<p>2 priežastis: Nepakankamos sąlygos sveikatinimuisi ir prasta sveikatos priežiūros paslaugų kokybė</p> <p>3 priežastis: Gerinti švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę</p>	<p><u>Veiksmai:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - PSP paslaugų kokybės gerinimas; - Socialinių paslaugų kokybės gerinimas; - Švietimo paslaugų kokybės gerinimas.
<p>2 PROBLEMA – Menkas regiono ekonomikos aktyvumas ir investicinis patrauklumas</p>	<p>Tikslas – skatinti ekonominį aktyvumą</p>
<p>1 priežastis: Investicijoms tinkamos infrastruktūros trūkumas, atotrūkis tarp darbo rinkos poreikių ir darbo jėgos kvalifikacijos</p>	<p>Uždavinys – gerinti aplinką verslui ir gyvenimo kokybę</p>
<p>2 priežastis: Nepakankamos sąlygos gyventojų ekonominiam aktyvumui, maža ūkinių veiklų įvairovė</p>	<p><u>Veiksmai:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - LEZ plėtra; - Inžinerinės infrastruktūros pramoninėse verslo teritorijose plėtra; - Vietos gyventojų ir VVG iniciatyvų rėmimas; - Gyvenamosios aplinkos patrauklumo didinimas.
<p>3 PROBLEMA – Nepakankamai tvarus išteklių naudojimas ir aplinka</p>	<p>Tikslas – skatinti darnų išteklių naudojimą</p>
<p>1 priežastis: Nepakankamas eismo saugumas, didelės šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos dėl nedarnaus judumo</p>	<p>Uždavinys – diegti darnaus judumo priemonės</p> <p><u>Veiksmai:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Viešojo transporto plėtra; - Dviračių infrastruktūros plėtra; - Kitos darnaus judumo priemonės; - Saulės energijos panaudojimo galimybių didinimas viešuosiuose pastatuose.
<p>Tvarios miesto plėtros strategija dera ir su Marijampolės regiono funkcinės zonos strategija – bus sprendžiamos tos pačios regiono problemos ir šalinamos jų priežastys – tai padės pasiekti geresnį sinerginį efektą.</p>	
<p>Regiono stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizė</p>	
<p>1 problema. DIDELĖ SOCIALINĖ ATSKIRTIS IR AUKŠTAS SKURDO RIZIKOS LYGIS</p>	

Stiprybės

- Regione veikiančios LEZ sėkminga patirtis pritraukiant investuotojus;
- Regione veikiančios profesinio ir aukštojo mokslo įstaigos;
- Neišnaudotas potencialas ir ištekliai ūkinių veiklų įvairovės didinimui.

Galimybės

- Geografinė padėtis lemia logistinį patogumą, pasiekiamumą;
- Gerėjanti logistinė situacija.

Silpnybės

- Maža ūkinių veiklų įvairovė, žemas ekonominis aktyvumas, ypač kaimo vietovėse;
- Žemi investicijų rodikliai;
- Žemos regiono gyventojų pajamos, DU, darbo jėgos aktyvumas;
- Pramoninės, komercinės paskirties teritorijose neįrengta investicijų pritraukimui reikiama infrastruktūra;
- Darbo jėgos kvalifikacija regione netenkina darbo rinkos poreikių;

Grėsmės

- Geopolitiniai veiksniai (mažėjantis investicinis šalies patrauklumas dėl šalies geografinės padėties ir kylančių saugumo grėsmių);
- Infliacija, išteklių brangimas mažina šalies patrauklumą.

Menką regiono ekonominį aktyvumą rodo maža ūkinių veiklų įvairovė, žemas darbo jėgos aktyvumo lygis (ši problema ypač aktuali kaimiškiose vietovėse). Šiam trūkumui pašalinti būtina sudaryti sąlygas įvairesnei ūkinei veiklai, išnaudojant regiono potencialą (pvz., turizmo srityje). Mažos tiesioginės užsienio investicijos rodo nepakankamas regiono galimybes pritraukti investuotojus, kurį lemia pramonės paskirties sklypų su įrengta reikiama infrastruktūra, trūkumas bei atotrūkis tarp darbo rinkos poreikių ir darbo jėgos kvalifikacijos. Regione veikiančių profesinio ir aukštojo mokslo įstaigų potencialo panaudojimas padėtų spręsti darbo rinkos poreikių ir darbo jėgos kvalifikacijos atitikties problematiką. Regiono ekonominę situaciją pagerinti būtų galima išnaudojant vietos potencialą – geografinę padėtis, išvystyta susisiekimo infrastruktūra ir sėkminga Marijampolės LEZ patirtis.

Stiprybės

- Gerai išvystyta transporto infrastruktūra;
- Sukurta ir plečiama centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistema;
- Išvystyta komunalinių atliekų tvarkymo sistema.

Galimybės

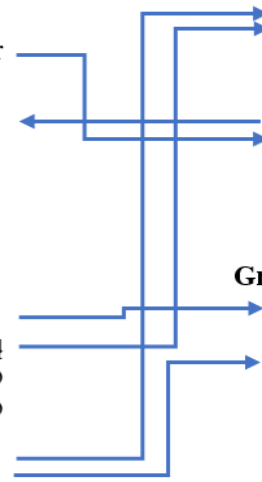
- Atsinaujinančių išteklių naudojimo galimybės;
- Valstybinės intervencijos, skatinančios ekologiškesnių transporto priemonių įsigijimą, viešojo transporto naudojimą ir privačių automobilių naudojimo mažinimą;
- Didesnis gyventojų ekologinis sąmoningumas.

Silpnybės

- Dideli ŠESD išmetimai dėl nepakankamų sąlygų naudoti bevariklėmis transporto priemonėmis, viešuoju transportu;
- Aukštas žūstančiųjų skaičius keliuose;
- Neracionalus išteklių naudojimas – vandens nuostoliai, nepakankamas nuotekų išvalymas, atliekų rūšiavimas, perdirbimas ir pakartotinis panaudojimas;
- Prasta kraštovaizdžio būklė.

Grėsmės

- Gamtinių išteklių trūkumas ateityje, brangimas;
- Neigiamas ilgalaikis taršos įtaka gyventojų sveikatai, dirvožemiui, ekosistemoms;
- Dažnėjantys ekstremalūs klimato reiškiniai

Efektyviau išnaudojant sukurta ir turimą vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemą būtų galima mažinti neigiamą taršos įtaką gyventojų sveikatai ir aplinkai bei prisidėti prie racialesnio ir tausojančio išteklių naudojimo. Sudarius sąlygas darnesniai ir saugesniai judumui mažėtų ŠESD emisijos ir eismo įvykių pasekmės. Atliekų surinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo infrastruktūros išplėtimas ir pagerinimas sudarytų sąlygas tausojančiam išteklių naudojimui. Gerinant kraštovaizdžio būklę bei didinant žaliosios infrastruktūros plotus būtų užtikrinama sveikesnė ir saugesnė aplinka ne tik dabar, bet ir kartoms ateityje.

INFORMACIJOS ŠALTINIŲ, KURIAIS REMTASI ATLIEKANT ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĘ, SĄRAŠAS

1. Oficialiosios statistikos portalo rodiklių duomenų bazė, <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>;
2. Aplinkos apsaugos agentūra, Preliminarus potvynių rizikos vertinimo atnaujinimas 2011–2018 m. https://vanduo.old.gamta.lt/files/Preliminary_flood_risk_assessment_2011_2018.pdf;
3. Aplinkos apsaugos agentūra, 2020 m. vandens paėmimo ir sunaudojimo duomenys: <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/vanduo/vandens-paemimas-ir-naudojimas/vandens-naudojimo-apskaitos-duomenys>;
4. Aplinkos apsaugos agentūra, 2022 m. nacionalinė šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos ataskaita, <https://aaa.lrv.lt/uploads/aaa/documents/files/tendencijos%202022.pdf>;
5. Aplinkos apsaugos agentūra, Apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse 2020 metais, <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/atlieku/atlieku-apskaita/informacija-apie-komunaliniu-atlieku-tvarkymo-sistemas-lietuvos-savivaldybese>;
6. Upių, ežerų ir tvenkinių ekologinės būklės žemėlapis, <https://www.arcgis.com/apps/publicinformation/index.html?appid=7c30964d89f442a684ea5f99f8b8c8b6>;
7. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, regionų plėtros programos rodikliai, <https://nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-planu-rengimas/regionu-pletros-programos-rodikliai/268>
8. Lietuvos automobilių kelių direkcija, vidutinio metinio paros eismo intensyvumo duomenys, <https://maps.eismoinfo.lt/portal/apps/sites/#/npp/pages/intensity>;
9. Europos aplinkos agentūra, Air Quality Health Risk Assessments (NUTS): [https://discomap.eea.europa.eu/App/AirQualityHRANUTS/index.html?EUCountries=Yes&UrbanisationDegree=All%20Areas%20\(incl.unclassified\)&Year=2020&ScenarioDescription=WHO_2021_AQG_Scen_Base&AirPollutant=PM2.5](https://discomap.eea.europa.eu/App/AirQualityHRANUTS/index.html?EUCountries=Yes&UrbanisationDegree=All%20Areas%20(incl.unclassified)&Year=2020&ScenarioDescription=WHO_2021_AQG_Scen_Base&AirPollutant=PM2.5);
10. Aplinkos ministerija, <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/klimato-kaita/sesd-apskaitos-ir-prognoziu-ataskaitos-nacionaliniai-pranesimai>;
11. Užimtumo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Statistiniai rodikliai, <https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88>;
12. SODROS atviri įmonių duomenys, <https://atvira.sodra.lt/imones/paieska/index.html>;
13. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Tyrimo „socialinių paslaugų teikimas ir jų atitiktis gyventojų poreikiams savivaldybėse“ ataskaita, https://socmin.lrv.lt/uploads/socmin/documents/files/pdf/SP%20TYRIMO%20ATASKAITA_2021.pdf;
14. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Socialinės paramos veiksmingumo stebėseną, <https://qlik-public.socmin.lt/sense/app/3b7d2f59-5a02-4f21-87aa-e92332d457d7/sheet/1d7e5e82-45e7-492a-b45a-de4253c68da4/state/analysis>;
15. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“;
16. Švietimo valdymo informacinė sistema, <https://www.svis.smm.lt/>;
<https://rsvis3.emokykla.lt/cognos/bi/?perspective=home>
17. Nacionalinė švietimo agentūra, <https://www.nsa.smm.lt/>;
18. Saugomų teritorijų valstybės kadastras, <https://stvk.lt/map/>;
19. 2022-2030 m. regionų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“;
20. Kultūros vertybių registras, <https://kvr.kpd.lt/>.

II SKYRIUS
REGIONO PLĖTROS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

2 lentelė. Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai			Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos	
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (metai)			Galutinė siektina reikšmė (metai)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Mažinti socialinę atskirtį ir skurdo rizikos lygį	LT024-01	Poveikio	Patenkintas socialinio būsto poreikis nuo tokią teisę turinčių asmenų (šeimų) skaičiaus, procentai	55 (2020)	55 (2025)	60 (2030)	Bendrojo plano tekstinės dalies 58.p, 66.1 p., 74 p., 142 p.	Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos socialinio būsto prieinamumui didinti, ir investicijomis užtikrinamas socialinio būsto prieinamumas neįgaliesiems bei gausioms šeimoms
			Poveikio	Socialines paslaugas gaunančių tikslinės grupės asmenų dalis nuo bendro su skurdo rizika ar socialine atskirtimi susiduriančių gyventojų skaičiaus, procentai	12 (2020)	12,9 (2025)	19 (2030)		Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos institucinės globos pertvarkai įgyvendinti, ir iki 2022 m. liepos 1 d. yra parengti ir suderinti su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija regioniniai socialinių paslaugų ir socialinių paslaugų infrastruktūros, reikalingos institucinės globos pertvarkai įgyvendinti, žemėlapiai
			Poveikio	Preveninėmis priemonėmis išvengiamas mirtingumas (standartizuotas), mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų	333 (2020)	250 (2025)	182 (2030)		Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos kokybiškų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumui didinti, yra pagrįstos mokslo įrodymais, pripažinta gerąja praktika ar tarptautiniais standartais, pagal Sveikatos apsaugos ministerijos pateiktas rekomendacijas (metodiką)
			Poveikio*	Gydymo priemonėmis išvengiamas mirtingumas, mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų	201 (2020)	162 (2025)	108 (2030)		Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrai savivaldybėse, ir iki 2023 m. IV ketv. su Sveikatos apsaugos ministerija suderinti regiono ilgalaikės priežiūros paslaugų savivaldybėse organizavimo ir infrastruktūros, reikalingos ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimui, modernizavimo žemėlapiai
			Poveikio	3–5 metų vaikų, ugdomų švietimo įstaigose, dalis, procentai	79 (2020)	79,4 (2025)	84 (2030)		-
			Poveikio	Negalią turinčių mokinių, ugdomų įtraukiuoju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose (bendrosiose klasėse), dalis, procentai	53,3 (2020-2021)	85 (2025)	90 (2030)		-
			Poveikio	Neformaliojo vaikų švietimo galimybėmis pasinaudojusių mokinių dalis (išskyrus ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančius vaikus), procentai	56 (2019)	59 (2025)	68 (2030)		-
1.1.	Pagerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę siekiant geresnių pažeidžiamų asmenų integracijos į visuomenę sąlygų	LT024-01-01	Rezultato	R.B.2.2067 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	0 (2022)	0 (2024)	182 (2029)		
			Rezultato	R.S.2.3031 Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	0 (2022)	0 (2024)	262 (2029)		
			Rezultato	R.S.2.3033 Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	0 (2022)	0 (2024)	175 (2029)		

			Rezultato	R.B.2.2074 Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	0 (2022)	0 (2024)	142 (2029)		
1.2.	Pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę bei sąlygas sveikai gyvensenai	LT024-01-02	Rezultato	R.S.2.3526 Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis, procentai	0	0 (2024)	80 (2029)		
			Rezultato	R.S.2.3523 Asmenų, po dalyvavimo veiklose, pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis, procentai	0	0 (2024)	80 (2029)		
			Rezultato**	Ilgalaikės priežiūros paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis, procentai	-	-	-		
1.3.	Pagerinti švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę	LT024-01-03	Rezultato	R.B.2.2070 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	0	0 (2024)	1.603 (2029)		
			Rezultato	R.S.2.3030 Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai išgytoms transporto priemonėmis, skaičius per metus	0	0 (2024)	23 (2029)		
			Rezultato	R.B.2.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	0	0 (2024)	6.725 (2029)		
			Rezultato	R.S.2.3026 Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalios dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų	0	0 (2024)	10,9 (2029)		
			Rezultato	R.S.2.3027 Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius	0	0 (2024)	1.893 (2029)		
2.	Pagerinti sąlygas investicijoms ir skatinti ekonominį aktyvumą	LT024-02	Poveikio	Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų), procentai	62,8 (2020)	67,8 (2025)	69,7	Bendrojo plano tekstinės dalies 90 p., 118 p., 141 p. Bendrojo plano brėžinys „Regionai 2030“, Bendrojo plano konkretizuotų sprendinių brėžinys „Kultūros politika ir rekreacija“	1. Patvirtintos teritorinės strategijos, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (Bendrųjų nuostatų reglamento), 29 straipsnio reikalavimus ir patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse yra numatytos veiklos šioms strategijoms įgyvendinti
		Poveikio	Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus, tūkst. Eur	15,9 (2019)	18,7 (2025)	24,4 (2030)			
		Poveikio	Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį, procentai	36,4 (2020)	28,7 (2025)	21,9 (2030)			
2.1.	Skatinti investicijų pritraukimą ir verslo plėtrą regione gerinant sąlygas investicijoms	LT024-02-01	Rezultato	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	0 (2023)	0 (2024)	206,253 (2029)		

			Rezultato	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus.	0 (2023)	0 (2024)	8.800 (2029)		
			Rezultato	Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius, naudotojai per metus	0 (2023)	0 (2024)	4.500 (2029)		
2.2.	Skatinti regiono gyventojų ekonominį aktyvumą ir didinti regiono patrauklumą	LT024-02-02	Rezultato**	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei veiklai, hektarai	-	-	-		
			Rezultato**	Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai, hektarai	-	-	-		
			Rezultato**	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus	-	-	-		
3.	Skatinti tvarų išteklių naudojimą ir gerinti aplinkos būklę	LT024-03	Poveikio	Žuvusiųjų keliuose skaičius, skaičius, tenkantis 1 mln. gyventojų	66 (2020)	63 (2025)	59 (2030)	Bendrojo plano tekstinės dalies 58 p., 66.3 p., 66.7 p., 219 p.	Pagal Juodųjų dėmių nustatymo, tyrimo ir šalinimo reikalavimų ir tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2022 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. 3 51 „Dėl Juodųjų dėmių nustatymo, tyrimo ir šalinimo reikalavimų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatytos juodosios dėmės ir avaringos vietos vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse
			Poveikio	Sunkiai sužeistųjų keliuose skaičius, skaičius, tenkantis 1 mln. gyventojų	206 (2020)	195 (2025)	185 (2030)		
			Poveikio	Šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas 1 gyventojui – gyventojų kelionių įtaka (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto naudojimas), tonos	1,54 (2019)	1,54 (2025)	1,4 (2030)		1. Savivaldybės tarybos patvirtintas darnaus judumo mieste planas, kurio parengimas finansuotas 2014–2020 m. ES fondų lėšomis 2. Pagal Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo nuostatas parengtas ir patvirtintas viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų vietinės reikšmės keliuose planas iki 2030 m.
			Poveikio	Gyventojų, aprūpinamų geriamojo vandens tiekimo paslaugomis, dalis, palyginti su visais gyventojais, procentai	72,6 (2020)	72,6 (2025)	78 (2030)		Projekto veiklų atitiktis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planui
			Poveikio	Gyventojų, aprūpinamų centralizuotai teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis, dalis, palyginti su visais gyventojais, procentai	60,4 (2020)	60,4 (2025)	65 (2030)		
			Poveikio*	Nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros plotų santykis 1 500 gyv./km ² ir didesnio tankumo teritorijoje, santykis, dešimtainė trupmena	1,08 (2021)	1,07 (2025)	1,06 (2030)		1. Miestams, turintiems daugiau kaip 20 000 gyventojų, parengti ir patvirtinti žalinimo planai pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką žalinimo planams rengti. Kitoms urbanizuotoms vietovėms parengti ir patvirtinti žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapiai pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapių sudarymui 2. Projektai įgyvendinami urbanizuotose teritorijose, kurių gyventojų tankis yra 1500 gyventojų/km ² arba didesnis ir kurių gamtinių ir antropogeninių plotų santykis yra mažesnis nei 1,5 (t. y. neatitinka optimalaus Lietuvos teritorijos žemės naudmenų plotų santykio, kurį sudaro 60 proc. natūralios naudmenos ir 40 proc. intensyvaus naudojimo antropogeninės naudmenos) taip, kaip numatyta žalinimo planuose ar žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapiuose. Į mažesnio nei 1500/km ² gyventojų tankumo teritoriją gali patekti ne daugiau kaip 20 proc. tvarkomos teritorijos
			Poveikio	Sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis, procentai	20 (2020)	14 (2025)	8 (2030)		Veiklų atitiktis patvirtintiems regioniniams ir (ar) savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planams, parengtiems
			Poveikio	Paruoštų pakartotinai naudoti ir perdirbtų komunalinių atliekų dalis, procentai	65 (2020)	65 (2025)	67 (2030)		Valstybiniam atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planui įgyvendinti

			Poveikio*	Priešlaikinės mirtys, priskiriamos ilgalaikiam kietųjų dalelių KD2,5 poveikiui, mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų	89 (2019)	88 (2025)	87 (2030)		Savivaldybės tarybos patvirtinta Bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų reikalavimus atitinkanti savivaldybės aplinkos (oro) monitoringo programa kietųjų dalelių KD2,5 koncentracijos aplinkos ore matavimams ir kitų oro teršalų (kai reikia) koncentracijos aplinkos ore matavimams, su Aplinkos apsaugos agentūros derinimo išvada, kad matavimų, atliktų pagal programoje kietųjų dalelių KD2.5 matavimams nustatytas sąlygas duomenys bus tinkami naudoti valstybinio aplinkos monitoringo tikslams
3.1.	Sumažinti ŠESD emisijas regione gerinant susisiekimo ir eismo saugumo sąlygas	LT024-03-01	Rezultato	R.S.2.3024 Panaikintos juodosios dėmės ar avaringos vietos vietinės reikšmės keliuose (gatvėse), skaičius	0 (2023)	0 (2024)	2 (2029)		
			Rezultato	R.B.2.2064 Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	0 (2023)	0 (2024)	17.640 (2029)		
3.2.	Skatinti tausojantį išteklių naudojimą	LT024-03-02	Rezultato	R.B.2.2041 Gyventojai, prisijungę prie patobulintų viešojo vandens tiekimo sistemų, asmenys	0 (2023)	0 (2024)	6.797 (2029)		
			Rezultato	R.B.2.2042 Gyventojai, prisijungę bent prie antrinių viešojo nuotekų valymo įrenginių, asmenys	0 (2023)	0 (2024)	6.336 (2029)		
			Rezultato	R.B.2.2103 Surinktos atskirai išrūšiuotos atliekos, tonos per metus	0 (2023)	0 (2024)	2.093 (2029)		
			Rezultato**	Gyventojai, galintys naudotis nauja ar patobulinta žaliaja infrastruktūra, asmenys	-	-	-		
			Rezultato**	Aplinkosaugos sistemų efektyvumo padidėjimas, procentai	-	-	-		

* Poveikio rodiklių reikšmės – preliminarios (išskyrus RPP nustatytas siektinas poveikio rodiklių „Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų)“, „Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansų įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus“ ir „Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį“ reikšmes Marijampolės regionui). Poveikio rodiklių reikšmės gali būti tikslinamos rengiant regionines pažangos priemones ir įvertinus konkrečių projektų galimybes prisidėti prie jų siekimo.

** Rezultato rodikliai – preliminarūs. Kadangi rezultato rodikliai susiję su Europos Sąjungos finansinės paramos programavimo dokumentais, rezultato rodikliai bus patikslinti rengiant pažangos priemonės aprašą

**III SKYRIUS
REGIONO PLĖTROS PLANO PAŽANGOS PRIEMONĖS**

3 lentelė. Pažangos priemonių suvestinė

Eil. Nr.	Pažangos priemonė		Pažangos priemone įgyvendinamas regiono plėtros uždavinys	Kiti regiono plėtros uždaviniai	Būtinios sąlygos	Prisidėjimas prie horizontaliųjų principų (toliau – HP) įgyvendinimo	Koordinatorius	Preliminarus pažangos lėšų poreikis (Eur)		
	Pavadinimas	Kodas						Iš viso	Iš jų: ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	Iš jų: Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Paslaugų pažeidžiamoms visuomenės grupėms prieinamumo ir kokybės gerinimas Marijampolės regione	LT024-01-01-01	Pagerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę siekiant geresnių pažeidžiamų asmenų integracijos į visuomenę sąlygų	-	-	Lygių galimybių visiems HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	21.965.541	18.670.710	0
2.	Visuomenės sveikatos paslaugų gerinimas	LT024-01-02-01	Pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę bei sąlygas sveikai gyvensenai	-	-	Lygių galimybių visiems HP; Darnaus vystymosi HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	1.403.463	1.192.943	0
3.	Ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtra*	LT024-01-02-02	Pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę bei sąlygas sveikai gyvensenai	Pagerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę siekiant geresnių pažeidžiamų asmenų integracijos į visuomenę sąlygų	-	Lygių galimybių visiems HP; Inovatyvumo (kūrybingumo) HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	9.623.221	8.179.738	0
4.	Švietimo paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimas Marijampolės regione	LT024-01-03-01	Pagerinti švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę	Pagerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę siekiant geresnių pažeidžiamų asmenų integracijos į visuomenę sąlygų	-	Darnaus vystymosi HP; Lygių galimybių visiems HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	9.571.521	8.135.793	0
5.	Ekonominio augimo skatinimas Marijampolės regiono funkcinėje zonoje	LT024-02-01-01	Skatinti investicijų pritraukimą ir verslo plėtrą regione gerinant sąlygas investicijoms	Skatinti regiono gyventojų ekonominį aktyvumą ir didinti regiono patrauklumą	-	Darnaus vystymosi HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	34.546.364	29.364.404	0
6.	Prielaidų miesto augimui sudarymas*	LT024-02-02-01	Skatinti regiono gyventojų ekonominį aktyvumą ir didinti regiono patrauklumą	Skatinti investicijų pritraukimą ir verslo plėtrą regione gerinant sąlygas investicijoms	-	Darnaus vystymosi HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	44.601.205	37.911.024	0
7.	Eismo saugos priemonių diegimas	LT024-03-01-01	Sumažinti ŠESD emisijas regione gerinant susisiekimo ir eismo saugumo sąlygas	-	-	Darnaus vystymosi HP; Lygių galimybių visiems HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	1.235.294	1.050.000	0
8.	Darnaus judumo skatinimas mieste	LT024-03-01-02	Sumažinti ŠESD emisijas regione gerinant susisiekimo ir eismo saugumo sąlygas	Skatinti tausojantį išteklių naudojimą	-	Darnaus vystymosi HP; Lygių galimybių visiems HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	6.833.383	5.808.376	0
9.	Darnaus transporto diegimas Marijampolės mieste*	LT024-03-01-03	Sumažinti ŠESD emisijas regione gerinant susisiekimo ir eismo saugumo sąlygas	Skatinti tausojantį išteklių naudojimą	-	Darnaus vystymosi HP; Lygių galimybių visiems HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	8.240.000	7.004.000	0
10.	Vandens tiekimo ir nuotekų sistemų plėtra Marijampolės regione	LT024-03-02-01	Skatinti tausojantį išteklių naudojimą	-	-	Darnaus vystymosi HP; Lygių galimybių visiems HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	22.009.028	11.004.464	0
11.	Žaliosios infrastruktūros plėtra*	LT024-03-02-02	Skatinti tausojantį išteklių naudojimą	Sumažinti ŠESD emisijas regione gerinant susisiekimo ir eismo saugumo sąlygas	-	Darnaus vystymosi HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	1.587.646	1.349.499	0
12.	Rūšiuojamojo atliekų surinkimo skatinimas Marijampolės regione	LT024-03-02-04	Skatinti tausojantį išteklių naudojimą	-	-	Darnaus vystymosi HP; Lygių galimybių visiems HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	2.495.232	2.120.947	0
13.	Oro monitoringo sistemų diegimas*	LT024-03-02-05	Skatinti tausojantį išteklių naudojimą	Sumažinti ŠESD emisijas regione gerinant susisiekimo ir eismo saugumo sąlygas	-	Darnaus vystymosi HP	Marijampolės regiono plėtros taryba	423.529	360.000	0
Iš viso								164.535.428	132.151.899	0

* pažangos lėšų poreikis – preliminarus ir bus tikslinamas rengiant pažangos priemonių aprašus

**IV SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONIŲ APRAŠAS**

I SKIRSNIS

Nr. LT024-01-03-01 „Švietimo paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimas Marijampolės regione“

4 lentelė. Pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2022)	Siektinios rodiklio reikšmės	
				Tarpinė siektina reikšmė (2024)	Galutinė siektina reikšmė (2029)
1	2	3	4	5	6
1.	R.B.2.2070	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	0	0	1.603
2.	R.S.2.3030	Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis, skaičius per metus, asmenys per metus	0	0	23
3.	R.B.2.2071	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	0	0	6.725
4.	R.S.2.3026	Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalios dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų, proc.	0	0	10,9
5.	R.S.2.3027	Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius, asmenys per metus	0	0	1.893

5 lentelė. Pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurai
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	8.135.793,10
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	0,00
1.2.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų bendrojo finansavimo lėšos (1.2.2.8.1.)	0,00
1.2.2. Savivaldybių biudžeto lėšos	0,00
1.3. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	8.135.793,10
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1.)	8.135.793,10
1.4. Tikslinės paskirties valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
2. Kitos lėšos:	1.435.728,21
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	1.435.728,21
2.2. Privačios lėšos	0,00
2.3. Kitos viešosios lėšos	0,00
IŠ VISO	9.571.521,31

6 lentelė. Pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės, projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Tiesiogiai prisidedama prie HP	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siekta rodiklio reikšmė (2029)		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

1. Padidinti ikimokyklinio ugdymo vietų skaičių	I	Savivaldybių administracijos	Ugdymo įstaigos	Planavimas	Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems	Dotacija	1.395.605,89	0,00	0,00	1.186.265,00	209.340,89	P.B.2.0066 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	652	2024 m. III ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.B.2.2070 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	603		
												P.S.2.1024 Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius, skaičius	80		
												P.S.2.1029 Tikslinės transporto priemonės, skaičius	1		
												R.S.2.3030 Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis, skaičius per metus, asmenys per metus	15		
1 veiklos poveiklės neskiriamos															
1.1.1. Ikimokyklinio ugdymo paslaugų ir įvairialypio švietimo plėtra Kazlų Rūdos savivaldybėje *		Kazlų Rūdos savivaldybės administracija	Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos skyrius lopšelis-darželis „Pušėlė“; Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos skyrius Kazlų Rūdos pradinė mokykla; Kazlų Rūdos Plutiškių gimnazija		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		880.000,00	0,00	0,00	748.000,00	132.000,00	P.B.2.0066 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	195	2024 m. III ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.B.2.2070 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	175		
												P.S.2.1024 Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius, skaičius	40		
1.1.2. Ikimokyklinio ugdymo prieinamumo didinimas Šakių rajono savivaldybėje		Šakių rajono savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		425.605,89	0,00	0,00	361.765,00	63.840,89	P.B.2.0066 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	170	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.B.2.2070 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	150		
												P.S.2.1024 Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius, skaičius	10		
												P.S.2.1029 Tikslinės transporto priemonės, skaičius	1		
												R.S.2.3030 Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis, skaičius per metus, asmenys per metus	15		
1.1.3. Naujų ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimas Vilkaviškio rajone		Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija	Vilkaviškio r. Kybartų lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“; Vilkauskio vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		90.000,00	0,00	0,00	76.500,00	13.500,00	P.B.2.0066 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	287	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.B.2.2070 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	278		
												P.S.2.1024 Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius, skaičius	30		
2. Padidinti ugdymo prieinamumą diegiant universalus dizaino priemones	I	Savivaldybių administracijos	Ugdymo įstaigos	Planavimas	Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems	Dotacija	2.970.535,30	0,00	0,00	2.524.955,00	445.580,30	P.B.2.0067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	3.494	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.B.2.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	2.008		
												P.S.2.1025 Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią, skaičius	4		
												R.S.2.3026 Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų, procentas**	10,9		
												P.S.2.1029 Tikslinės transporto priemonės, skaičius	1		
												R.S.2.3030 Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis, skaičius per metus, asmenys per metus	8		
2 veiklos poveiklės neskiriamos															
2.1.1. Saugios ir palankios aplinkos mokiniams sukūrimas Kalvarijos gimnazijoje		Kalvarijos savivaldybės administracija	Kalvarijos gimnazija		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		588.235,30	0,00	0,00	500.000,00	88.235,30	P.B.2.0067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	750	2025 m. I ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.B.2.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	500		
												P.S.2.1025 Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią, skaičius	1		
												R.S.2.3026 Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų, procentas ***	-		
2.1.2. Ugdymo prieinamumo didinimas atskirtų patiriančių vaikams Vilkaviškio rajone		Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija	Vilkaviškio Salomėjos Nėries pagrindinė mokykla; Vilkauskio r. Pilviškių „Santakos“ gimnazija; Vilkauskio „Aušros“ gimnazija		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		2.382.300,00	0,00	0,00	2.024.955,00	357.345,00	P.B.2.0067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	2.744	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.B.2.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	1.508		
												P.S.2.1025 Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią, skaičius	3		
												R.S.2.3026 Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų, procentas ***	-		
												P.S.2.1029 Tikslinės transporto priemonės, skaičius	1		
												R.S.2.3030 Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis, skaičius per metus, asmenys per metus	8		

3. Sudaryti sąlygas visos dienos mokyklai	I	Savivaldybių administracijos	Ugdymo įstaigos	Planavimas	Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems	Dotacija	5.205.380,12	0,00	0,00	4.424.573,10	780.807,02	P.B.2.0067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	6.873	2024 m. III ketv.	2027 m. IV ketv.
												R.B.2.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	4.717		
												P.B.2.0066 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	1.838		
												R.B.2.2070 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	1.000		
												R.S.2.3027 Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius, asmenys per metus	1.893		
3 veiklos poveiklės neskiriamos															
3.1.1. Ikimokyklinio ugdymo paslaugų ir įvairialypio švietimo plėtra Kazlų Rūdos savivaldybėje *		Kazlų Rūdos savivaldybės administracija	Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos skyrius lopšelis-darželis „Pušėlė“; Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos skyrius Kazlų Rūdos pradinė mokykla; Kazlų Rūdos Plutiškių gimnazija		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		250.000,00	0,00	0,00	212.500,00	37.500,00	R.S.2.3027 Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius, asmenys per metus	120	2024 m. III ketv.	2026 m. IV ketv.
												P.B.2.0067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	475		
												R.B.2.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	380		
3.1.2. Visos dienos mokyklos erdvių sukūrimas ir pritaikymas Marijampolės savivaldybės vaikų lopšeliuose-darželiuose		Marijampolės savivaldybės administracija	Marijampolės vaikų lopšeliai – darželiai „Ąžuoliukas“, „Rasa“, „Nykštukas“, „Želmenėliai“, „Pasaka“, „Vaivorykštė“, „Šypsenėlė“, „Šaltinėlis“, „Rūta“, Patašinės universalus daugiavfunkcis centras		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		764.000,00	0,00	0,00	649.400,00	114.600,00	R.S.2.3027 Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius, asmenys per metus	710	2024 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.
												P.B.2.0066 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	1.728		
												R.B.2.2070 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	920		
3.1.3. Visos dienos mokyklos erdvių sukūrimas ir pritaikymas Marijampolės savivaldybės pradinio ir pagrindinio ugdymo įstaigose		Marijampolės savivaldybės administracija	Marijampolės „Saulės“ pradinė mokykla, „Šaltinio“ progimnazija, „Ryto“ pagrindinė mokykla, Marijampolės Rimanto Stankevičiaus progimnazija, Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija, Marijampolės Petro Armino progimnazija, Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija, Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazija		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		1.230.000,00	0,00	0,00	1.045.500,00	184.500,00	R.S.2.3027 Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius, asmenys per metus	580	2024 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.
												P.B.2.0067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	2.850		
												R.B.2.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	2.260		
3.1.4. Visos dienos mokyklos įkūrimas Šakių „Varpo“ mokykloje		Šakių rajono savivaldybės administracija	Šakių „Varpo“ mokykla		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		1.402.425,00	0,00	0,00	1.192.061,25	210.363,75	R.S.2.3027 Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius, asmenys per metus	160	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												P.B.2.0067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	1.000		
												R.B.2.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	650		
3.1.5. Visos dienos mokyklos įkūrimas Lukšių Vinco Grybo gimnazijoje		Šakių rajono savivaldybės administracija	Lukšių Vinco Grybo gimnazija		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		1.021.969,12	0,00	0,00	868.673,75	153.295,37	R.S.2.3027 Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius, asmenys per metus	75	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												P.B.2.0067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	550		
												R.B.2.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	280		
3.1.6. Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą Vilkiškio rajone		Vilkiškio rajono savivaldybės administracija	Vilkiškio Salomėjos Nėries pagrindinė mokykla, Vilkiškio r. Sūdavos pagrindinė mokykla, Vilkiškio pradinė mokykla, Vilkiškio r. Kazimiero Baršausko mokykla-daugiafunkcis centras		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		536.986,00	0,00	0,00	456.438,10	80.547,90	R.S.2.3027 Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius, asmenys per metus	248	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												P.B.2.0067 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	1.998		
												R.B.2.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	1.147		
												P.B.2.0066 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	110		
												R.B.2.2070 Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	80		
Iš viso pažangos priemonės veikloms:							9.571.521,31	0,00	0,00	8.135.793,10	1.435.728,21				

* jungtinis kvietimas

** apskaičiuojant rodiklio reikšmę remtasi 2023-2024 m. ŠVIS skelbiamais Mokyklų, pritaikytų neįgaliesiems anketos duomenimis apie Marijampolės regiono savivaldybių (Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Marijampolės, Šakių rajono ir Vilkiškio rajono) bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų ir jų padalinių skaičių ir jų pritaikymą neįgaliesiems

*** Remiantis rodiklio R.S.2.3026 aprašymo kortele, rodiklio reikšmė skaičiuojama regiono (buv. apskrities) teritorijai

7 lentelė. Pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

8 lentelė. Pažangos priemonės prioritetingi projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetingi projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties prioritetingam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

9 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1	2	3
1.	„Padidinti ikimokyklinio ugdymo vietų skaičių“	Projektai, kuriuos numatoma finansuoti ir įgyvendinti pagal visas tris šios pažangos priemonės veiklas, turi atitikti: 1) Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“ finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1542 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“ finansavimo gairių patvirtinimo“, reikalavimus; 2) Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. V-1637 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ finansavimo gairių patvirtinimo“, reikalavimus; 3) 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“.
2.	„Padidinti ugdymo prieinamumą diegiant universalų dizaino priemonės“	
3.	„Sudaryti sąlygas visos dienos mokyklai“	

10 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
1	2
	<i>Nenustatomi</i>

II SKIRSNIS
Nr. LT024-03-01-01 „Eismo saugos priemonių diegimas“

4 lentelė. Pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2022)	Siekimos rodiklio reikšmės*	
				Tarpinė siektina reikšmė (2024)	Galutinė siektina reikšmė (2029)
1	2	3	4	5	6
1.	R.S.2.3024	Panaikintos juodosios dėmės ar avaringos vietos vietinės reikšmės keliuose (gatvėse)	0	0	2

5 lentelė. Pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurai
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	1.050.000,00
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	0,00
1.2.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų bendrojo finansavimo lėšos (1.2.2.8.1.)	0,00
1.3. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	1.050.000,00
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1.)	1.050.000,00
1.4. Tikslinės paskirties valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
2. Kitos lėšos:	185.294,00
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	185.294,00
2.2. Privačios lėšos	0,00
2.3. Kitos viešosios lėšos	0,00
IŠ VISO	1.235.294,00

6 lentelė. Pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės, projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Tiesiogiai prisidedama prie HP	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurai) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Įgyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai*	Siekima rodiklio reikšmė (2029)		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Eismo saugumo sprendinių diegimas Marijampolės regiono vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse	I	Savivaldybių administracijos	-	Planavimas	Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems	Dotacija	1.235.294,00	0,00	0,00	1.050.000,00	185.294,00	P.S.2.1023 Įdiegtos saugų eismą gerinančios priemonės vietinės reikšmės keliuose (gatvėse)	2	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.S.2.3024 Panaikintos juodosios dėmės ar avaringos vietos vietinės reikšmės keliuose (gatvėse)	2		
1 veiklos poveiklės neskiriamos															
1.1.1. Inžinerinių eismo saugumo priemonių diegimas Marijampolės miesto Vilkaviškio gatvėje, įrengiant žiedinę sankryžą		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems		1.085.294,00	0,00	0,00	922.500,00	162.794,00	P.S.2.1023 Įdiegtos saugų eismą gerinančios priemonės vietinės reikšmės keliuose (gatvėse)	1	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.S.2.3024 Panaikintos juodosios dėmės ar avaringos vietos vietinės reikšmės keliuose (gatvėse)	1		

1.1.2. Eismo saugumo sprendinių įdiegimas Dariaus ir Girėno gatvės atkarpoje, įrengiant pėsčiųjų perėjos šviesoforinį valdymą		Marijampolės savivaldybės administracija	-	Darnaus vystymosi; Lygių galimybių visiems	150.000,00	0,00	0,00	127.500,00	22.500,00	P.S.2.1023 Įdiegtos saugų eismą gerinančios priemonės vietinės reikšmės keliuose (gatvėse)	1	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
										R.S.2.3024 Panaikintos juodosios dėmės ar avaringos vietos vietinės reikšmės keliuose (gatvėse)	1		
Iš viso pažangos priemonės veikloms:					1.235.294,00	0,00	0,00	1.050.000,00	185.294,00				

* Rezultato rodiklių reikšmės – preliminarios. Rezultato rodikliai pažangos priemonei pasirinkti vadovaujantis Regioninės pažangos priemonės Nr. 10-001-05-03-07 (RE) „Gerinti eismo saugą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse“ finansavimo gairių 2.1. dalyje „Finansuojamos veiklos ir siekiami stebėsenos rodikliai“ pateikta informacija. Rodiklių reikšmės preliminarios, jos gali būti tikslinamos, kai bus patvirtinta Stebėsenos rodiklių nustatymo ir skaičiavimo tvarka ir / ar rodiklių skaičiavimo aprašų suvestinė.

7 lentelė. Pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitiktis specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

8 lentelė. Pažangos priemonės prioritetiniai projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetinis projektų atrankos kriterijus	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitiktis prioritetiniam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

9 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1	2	3
1.	1 veikla „Eismo saugumo sprendinių diegimas Marijampolės regiono vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse“.	Projektai, kuriuos numatoma finansuoti ir įgyvendinti pagal šią pažangos priemonę, turi atitikti: 1) Regioninės pažangos priemonės Nr. Nr. 10-001-05-03-07 (RE) „Gerinti eismo saugą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse“ finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2023 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. 3-37 „Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos susisiekimo plėtros programos regioninės pažangos priemonės Nr. 10-001-05-03-07 (RE) „Gerinti eismo saugą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse“ finansavimo gairių patvirtinimo“, reikalavimus; 2) 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“.

10 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
1	2
	<i>Nenustatomi</i>

III SKIRSNIS

Nr. LT024-01-02-01 „Visuomenės sveikatos paslaugų gerinimas“

4 lentelė. Pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2022)	Siekimos rodiklio reikšmės	
				Tarpinė siektina reikšmė (2024)	Galutinė siektina reikšmė (2029)
1	2	3	4	5	6
1.	R.S.2.3523	Asmenų, po dalyvavimo veiklose pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis	0	0	80
2.	R.S.2.3526	Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis	0	0	80

5 lentelė. Pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurais
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	1.192.943,25
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	0,00
1.2.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų bendrojo finansavimo lėšos (1.2.2.8.1.)	0,00
1.2.2. Savivaldybių biudžeto lėšos	0,00
1.3. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	1.192.943,25
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1.)	1.192.943,25
1.4. Tikslinės paskirties valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
2. Kitos lėšos:	210.519,75
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	210.519,75
2.2. Privачios lėšos	0,00
2.3. Kitos viešosios lėšos	0,00
IŠ VISO	1.403.463,00

6 lentelė. Pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės, projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Tiesiogiai prisidedama prie HP	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetas	Siekima rodiklio reikšmė (2029)		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Padidinti visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą bei sudaryti sąlygas sveikai gyvensenai	I	Savivaldybių administracijos, visuomenės sveikatos biurai	Savivaldybių administracijos, visuomenės sveikatos biurai	Planavimas	Lygių galimybių, darnaus vystymosi	Dotacija	1.403.463,00	0,00	0,00	1.192.943,25	210.519,75	R.S.2.3523 Asmenų, po dalyvavimo veiklose pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis	80	2024 m. II ketv.	2028 m. III ketv.
												P.S.2.1519 Asmenų, dalyvavę sveikatos raštingumo didinimo veiklose	6.660		
												R.S.2.3526 Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis	80		
												P.B.2.0518 Paramą gavusių nacionalinio, regionų ar vietos lygmens viešojo administravimo ar viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų skaičius	4		
1 veiklos poveiklės neskiriamos															
1.1.1. Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojų sveikatos stiprinimas		Kazlų Rūdos savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	-		Lygių galimybių, darnaus vystymosi		350.000,00	0,00	0,00	297.500,00	52.500,00	R.S.2.3523 Asmenų, po dalyvavimo veiklose pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis	80	2024 m. II ketv.	2027 m. II ketv.
												P.S.2.1519 Asmenų, dalyvavę sveikatos raštingumo didinimo veiklose	1.746		
												R.S.2.3526 Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis	80		

											P.B.2.0518 Paramą gavusių nacionalinio, regionų ar vietos lygmens viešojo administravimo ar viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų skaičius	1		
1.1.2. Sveikos gyvensenos skatinimas Vilkaviškio rajono savivaldybėje	Vilkaviškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	-	Lygių galimybių, darnaus vystymosi	485.245,00	0,00	0,00	412.458,25	72.786,75	R.S.2.3523 Asmenų, po dalyvavimo veiklose pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis	80	2024 m. II ketv.	2027 m. II ketv.		
									P.S.2.1519 Asmenų, dalyvavę sveikatos raštingumo didinimo veiklose	1.800				
									R.S.2.3526 Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis	80				
									P.B.2.0518 Paramą gavusių nacionalinio, regionų ar vietos lygmens viešojo administravimo ar viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų skaičius	1				
1.1.3. Visuomenės sveikatos paslaugų kokybės gerinimas Šakių rajone	Šakių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	-	Lygių galimybių, darnaus vystymosi	360.000,00	0,00	0,00	306.000,00	54.000,00	R.S.2.3523 Asmenų, po dalyvavimo veiklose pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis	80	2024 m. II ketv.	2027 m. I ketv.		
									P.S.2.1519 Asmenų, dalyvavę sveikatos raštingumo didinimo veiklose	1.327				
									R.S.2.3526 Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis	80				
									P.B.2.0518 Paramą gavusių nacionalinio, regionų ar vietos lygmens viešojo administravimo ar viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų skaičius	1				
1.1.4. Prevencinių priemonių, skirtų visuomenės sveikatos stiprinimui įgyvendinimas Kalvarijos ir Marijampolės savivaldybėse *	Marijampolės visuomenės sveikatos biuras	Kalvarijos savivaldybės administracija, Marijampolės savivaldybės administracija	Lygių galimybių, darnaus vystymosi	208.218,00	0,00	0,00	176.985,00	31.233,00	R.S.2.3523 Asmenų, po dalyvavimo veiklose pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis	80	2024 m. II ketv.	2028 m. III ketv.		
									P.S.2.1519 Asmenų, dalyvavę sveikatos raštingumo didinimo veiklose	1.787				
									R.S.2.3526 Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis	80				
									P.B.2.0518 Paramą gavusių nacionalinio, regionų ar vietos lygmens viešojo administravimo ar viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų skaičius	1				
Iš viso pažangos priemonės veikloms:				1.403.463,00	0,00	0,00	1.192.943,25	210.519,75						

* – projektą įgyvendinamas 2023–2029 m. Marijampolės regiono funkcinės zonos strategijos veiksmas

7 lentelė. Pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

8 lentelė. Pažangos priemonės prioritetiniai projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetinis projektų atrankos kriterijus	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties prioritetiniam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

9 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1	2	3
1.	1 veikla „Padidinti visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą bei sudaryti sąlygas sveikai gyvensenai“	Projektai, kuriuos numatoma finansuoti ir įgyvendinti pagal šią pažangos priemonę, turi atitikti: 1) Regioninės pažangos priemonės Nr. Nr. 11-001-02-10-03 (RE) „Gerinti kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose“ finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. V-627 „Dėl regioninės pažangos priemonės Nr. 11-001-02-10-03 (RE) „Gerinti kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose“ finansavimo gairių patvirtinimo“, reikalavimus; 2) 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“.

10 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
1	2
	<i>Nenustatomi</i>

IV SKIRSNIS

Nr. LT024-01-01-01 „Paslaugų pažeidžiamoms visuomenės grupėms prieinamumo ir kokybės gerinimas Marijampolės regione“

4 lentelė. Pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2022)	Siektinis rodiklio reikšmės	
				Tarpinė siektina reikšmė (2024)	Galutinė siektina reikšmė (2029)
1	2	3	4	5	6
1.	R.B.2.2067	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	0	0	182
2.	R.S.2.3031	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	0	0	262
3.	R.S.2.3033	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	0	0	175
4.	R.B.2.2074	Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	0	0	142

5 lentelė. Pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurais
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	18.670.710,00
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	0,00
1.2.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų bendrojo finansavimo lėšos (1.2.2.8.1.)	0,00
1.2.2. Savivaldybių biudžeto lėšos	0,00
1.3. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	18.670.710,00
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1.)	18.670.710,00
1.4. Tikslinės paskirties valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
2. Kitos lėšos:	3.294.831,05
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	3.294.831,05
2.2. Privačios lėšos	0,00
2.3. Kitos viešosios lėšos	0,00
IŠ VISO	21.965.541,05

6 lentelė. Pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės, projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Tiesiogiai prisidedama prie HP	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Įgyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siekta rodiklio reikšmė (2029)		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Socialinio būsto fondo plėtra	I	Savivaldybių administracijos	-	Planavimas	Lygių galimybių	Dotacija	5.456.470,58	0,00	0,00	4.638.000,00	818.470,58	P.B.2.0065 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų talpumas, asmenys	182	2024 m. III ketv.	2027 m. IV ketv.
												R.B.2.2067 Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	182		

2.1.9. Grupinio gyvenimo namų plėtra Šakių mieste		Šakių rajono savivaldybės administracija	-		Lygių galimybių		850.000,00	0,00	0,00	722.500,00	127.500,00	P.S.2.1030 Paslaugų intelekto ir (ar) psichikos negalia turintiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje, skaičius	10	2025 m. II ketv.	2027 m. II ketv.
												R.S.2.3031 Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalia, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	10		
2.1.10. Socialinių dirbtuvių modernizavimas ir plėtra Šakių rajone		Šakių rajono savivaldybės administracija	-		Lygių galimybių		182.500,00	0,00	0,00	155.125,00	27.375,00	P.S.2.1030 Paslaugų intelekto ir (ar) psichikos negalia turintiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje, skaičius	16	2025 m. I ketv.	2026 m. II ketv.
												R.S.2.3031 Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalia, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	16		
2.1.11. Apsaugoto būsto plėtra Vilkaviškio rajono savivaldybėje		Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija	-		Lygių galimybių		139.100,00	0,00	0,00	118.235,00	20.865,00	P.S.2.1030 Paslaugų intelekto ir (ar) psichikos negalia turintiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje, skaičius	4	2024 m. III ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.S.2.3031 Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalia, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	4		
2.1.12. Bendruomeninių apgyvendinimo paslaugų asmenims su intelekto ir psichikos negalia plėtra Vilkaviškio rajono savivaldybėje		Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija	-		Lygių galimybių		730.000,00	0,00	0,00	620.500,00	109.500,00	P.S.2.1030 Paslaugų intelekto ir (ar) psichikos negalia turintiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje, skaičius	10	2024 m. III ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.S.2.3031 Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalia, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	10		
2.1.13. Užimtumo paslaugų asmenims su intelekto ir psichikos negalia plėtra Vilkaviškio rajono savivaldybėje		Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija	-		Lygių galimybių		800.000,00	0,00	0,00	680.000,00	120.000,00	P.S.2.1030 Paslaugų intelekto ir (ar) psichikos negalia turintiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje, skaičius	32	2024 m. III ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.S.2.3031 Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalia, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	32		
2.1.14. Paslaugų infrastruktūros vaikams su negalia plėtra Vilkaviškio rajone		Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija	-		Lygių galimybių		450.000,00	0,00	0,00	382.500,00	67.500,00	P.S.2.1030 Paslaugų intelekto ir (ar) psichikos negalia turintiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje, skaičius	30	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.S.2.3031 Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalia, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	30		
3. Nestacionarių socialinių paslaugų plėtra	I	Savivaldybių administracijos bei viešieji juridiniai asmenys, teikiantys socialines paslaugas	Viešieji juridiniai asmenys, teikiantys socialines paslaugas	Planavimas	Lygių galimybių	Dotacija	2.067.647,00	0,00	0,00	1.757.500,00	310.147,00	P.S.2.1031 Paslaugų socialiai pažeidžiamiesiems, socialinę riziką (atskirtį) patiriantiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje, skaičius	96	2024 m. III ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.S.2.3033 Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	175		
3 veiklos poveiklės neskiriamos															
3.1.1. Laikinosios nakvynės namų padalinio išplėtimas ir modernizavimas		Marijampolės savivaldybės administracija	Bus vykdoma partnerių atranka*		Lygių galimybių		800.000,00	0,00	0,00	680.000,00	120.000,00	P.S.2.1031 Paslaugų socialiai pažeidžiamiesiems, socialinę riziką (atskirtį) patiriantiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje, skaičius	26	2024 m. III ketv.	2025 m. III ketv.
												R.S.2.3033 Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	55		
3.1.2. Senyvo amžiaus asmenų socialinės gerovės didinimas steigiant dienos užimtumo centrą „Senjorų biuras“		Šakių rajono savivaldybės administracija	Bus vykdoma partnerių atranka*		Lygių galimybių		367.647,00	0,00	0,00	312.500,00	55.147,00	P.S.2.1031 Paslaugų socialiai pažeidžiamiesiems, socialinę riziką (atskirtį) patiriantiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje, skaičius	50	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.S.2.3033 Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	100		
3.1.3. Nestacionarių socialinių paslaugų plėtra Vilkaviškio rajono savivaldybėje		Vilkaviškio socialinės pagalbos centras	Bus vykdoma partnerių atranka*		Lygių galimybių		900.000,00	0,00	0,00	765.000,00	135.000,00	P.S.2.1031 Paslaugų socialiai pažeidžiamiesiems, socialinę riziką (atskirtį) patiriantiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje, skaičius	20	2024 m. III ketv.	2026 m. IV ketv.
												R.S.2.3033 Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus, asmenys per metus	20		
4. Socialinių paslaugų plėtra senyvo amžiaus asmenims	I	Savivaldybių administracijos bei viešieji juridiniai asmenys, teikiantys socialines paslaugas	Viešieji juridiniai asmenys, teikiantys socialines paslaugas	Planavimas	Lygių galimybių	Dotacija	6.123.647,00	0,00	0,00	5.205.100,00	918.547,00	P.B.2.0070 Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros (ne būsto) talpumas, asmenys per metus	136	2024 m. III ketv.	2028 m. I ketv.
												R.B.2.2074 Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	142		
4 veiklos poveiklės neskiriamos															
4.1.1. Socialinės globos paslaugų			-		Lygių galimybių		4.200.000,00	0,00	0,00	3.570.000,00	630.000,00	P.B.2.0070 Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros (ne būsto) talpumas, asmenys per metus	40	2025 m. I ketv.	2028 m. I ketv.

plėtra Kalvarijos savivaldybėje		Kalvarijos savivaldybės administracija									R.B.2.2074 Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	40		
4.1.2. VšĮ Marijampolės pirminės sveikatos priežiūros centro Socialinės globos skyriaus infrastruktūros modernizavimas		Marijampolės savivaldybės administracija	VšĮ Pirminės sveikatos priežiūros centras		Lygių galimybių	400.000,00	0,00	0,00	340.000,00	60.000,00	P.B.2.0070 Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros (ne būsto) talpumas, asmenys per metus	26	2024 m. III ketv.	2025 m. III ketv.
											R.B.2.2074 Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	32		
4.1.3. Senatvė – likimo dovana		Šakių rajono savivaldybės administracija	BĮ Kukarskės globos namai		Lygių galimybių	367.647,00	0,00	0,00	312.500,00	55.147,00	P.B.2.0070 Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros (ne būsto) talpumas, asmenys per metus	55	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
											R.B.2.2074 Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	55		
4.1.4. Socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims infrastruktūros plėtra Vilkaviškio rajone		Gudkaimio globos namai	-		Lygių galimybių	1.156.000,00	0,00	0,00	982.600,00	173.400,00	P.B.2.0070 Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros (ne būsto) talpumas, asmenys per metus	15	2024 m. IV ketv.	2026 m. IV ketv.
											R.B.2.2074 Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	15		
Iš viso pažangos priemonės veikloms:						21.965.541,05	0,00	0,00	18.670.710,00	3.294.831,05				

* vadovaujantis Regioninės pažangos priemonės Nr. 09-003-02-02-11 (RE) „Sumažinti pažeidžiamų visuomenės grupių gerovės teritorinius skirtumus“ finansavimo gairių 2.4.3. punktu

7 lentelė. Pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

8 lentelė. Pažangos priemonės prioritetiniai projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetinis projektų atrankos kriterijus	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties prioritetiniam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

9 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1	2	3
1.	1 veikla „Socialinio būsto fondo plėtra“; 2 veikla „Institucinės globos pertvarkos įgyvendinimas“; 3 veikla „Nestacionarių socialinių paslaugų plėtra“; 4 veikla „Socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims kokybės užtikrinimas ir plėtra“.	Projektai, kuriuos numatoma finansuoti ir įgyvendinti pagal šią pažangos priemonę, turi atitikti: 1) Regioninės pažangos priemonės Nr. 09-003-02-02-11 (RE) „Sumažinti pažeidžiamų visuomenės grupių gerovės teritorinius skirtumus“ finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. A1-439 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 09-003-02-02-11 (RE) „Sumažinti pažeidžiamų visuomenės grupių gerovės teritorinius skirtumus“ finansavimo gairių patvirtinimo“, reikalavimus; 2) 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“.

10 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
1	2
	<i>Nenustatomi</i>

V SKIRSNIS

Nr. LT024-03-01-02 „Darnaus judumo skatinimas mieste“

4 lentelė. Pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2022)	Siektinos rodiklio reikšmės	
				Tarpinė siektina reikšmė (2024)	Galutinė siektina reikšmė (2029)
1	2	3	4	5	6
1.	R.B.2.2064	Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)	0	0	17.640

5 lentelė. Pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurai
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	5.808.375,89
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	0,00
1.2.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų bendrojo finansavimo lėšos (1.2.2.8.1.)	0,00
1.3. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	5.808.375,89
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1.)	5.808.375,89
1.4. Tikslinės paskirties valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
2. Kitos lėšos:	1.025.007,51
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	1.025.007,51
2.2. Privačios lėšos	0,00
2.3. Kitos viešosios lėšos	0,00
IŠ VISO	6.833.383,40

6 lentelė. Pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės, projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Tiesiogiai prisidedama prie HP	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siektina rodiklio reikšmė (2029)		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Darnaus judumo priemonių įgyvendinimas Marijampolės mieste	I	Savivaldybių administracijos	-	Planavimas	Darnaus vystymosi; Lygių galimybių	Dotacija	6.833.383,40	0,00	0,00	5.808.375,89	1.025.007,51	R.B.2.2064 Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	17.640	2024 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.
												P.B.2.0058 Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	8,69		
												P.S.2.1035 Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	3		
1 veiklos poveiklės neskiriamos															
1.1.1. Marijampolės miesto Stoties, Sporto, Gamyklų gatvių dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūros plėtra, skatinant bevariklio transporto integraciją		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių		2.038.500,00	0,00	0,00	1.732.725,00	305.775,00	R.B.2.2064 Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	4.200	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.
												P.B.2.0058 Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	3,39		
1.1.2. Dviračių ir pėsčiųjų tako tarp			-		Darnaus vystymosi;		556.000,00	0,00	0,00	472.600,00	83.400,00	R.B.2.2064 Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	3.150	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.

A. Civinsko g. ir Aušros g. Marijampolės mieste įrengimas, skatinant bevariklio transporto integraciją		Marijampolės savivaldybės administracija			Lygių galimybių						P.B.2.0058 Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	0,6		
1.1.3. Marijampolės miesto Tyliosios, Skaisčiūnų, Mikalinės gatvių dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūros plėtra, skatinant bevariklio transporto integraciją		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių	1.674.000,00	0,00	0,00	1.422.900,00	251.100,00	R.B.2.2064 Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	4.200	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.
										P.B.2.0058 Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	3,52			
1.1.4 Dviračių tako įrengimas Marijampolės miesto J. Dailidės g. ir Vilkaviškio g. atkarpoje, skatinant bevariklio transporto integraciją		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių	183.000,00	0,00	0,00	155.550,00	27.450,00	R.B.2.2064 Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	3.150	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.
										P.B.2.0058 Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	0,61			
1.1.5. Dviračių ir pėsčiųjų tako nuo senosios užtvankos iki Karklų g. Marijampolės mieste įrengimas, skatinant bevariklio transporto integraciją		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių	556.000,00	0,00	0,00	472.600,00	83.400,00	R.B.2.2064 Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	2.940	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.
										P.B.2.0058 Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	0,57			
1.1.6. Dviračių saugyklų prie Marijampolės miesto bendrojo lavinimo įstaigų įrengimas, įgyvendinant darnaus judumo priemones		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių	312.843,60	0,00	0,00	265.917,06	46.926,54	P.S.2.1035 Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	1	2024 m. IV ketv.	2027 m. III ketv.
1.1.7. Viešojo transporto informacinės sistemos modernizavimas, įgyvendinant darnaus judumo priemones		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių	386.109,80	0,00	0,00	328.193,33	57.916,47	P.S.2.1035 Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	1	2025 m. II ketv.	2027 m. II ketv.
1.1.8. Viešojo transporto infrastruktūros modernizavimas, įgyvendinant darnaus judumo priemones		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi; Lygių galimybių	1.126.930,00	0,00	0,00	957.890,50	169.039,50	P.S.2.1035 Įgyvendintos darnaus judumo priemonės, skaičius	1	2025 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.
Iš viso pažangos priemonės veikloms:						6.833.383,40	0,00	0,00	5.808.375,89	1.025.007,51				

7 lentelė. Pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

8 lentelė. Pažangos priemonės prioritetingi projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetinis projektų atrankos kriterijus	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties prioritetingiam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

9 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1	2	3
1.	1 veikla „Darnaus judumo priemonių įgyvendinimas Marijampolės mieste“.	Projektai, kuriuos numatoma finansuoti ir įgyvendinti pagal šią pažangos priemonę, turi atitikti: 1) Regioninės pažangos priemonės Nr. 10-001-06-01-03 (RE) „Skatinti darnų judumą miestuose“ finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2023 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 3-192 „Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos susisiekimo plėtros programos regioninės pažangos priemonės Nr. 10-001-06-01-03 (RE) „Skatinti darnų judumą miestuose“ finansavimo gairių patvirtinimo“, reikalavimus; 2) 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“.

10 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
1	2
	<i>Nenustatomi</i>

1.1.1. Vandens tiekimo įrenginių ir nuotekų valymo sistemų plėtra Kazlų Rūdos savivaldybėje	UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“	Kazlų Rūdos savivaldybės administracija	Lygių galimybių, darnaus vystymosi	2.100.000,00	0,00	0,00	1.050.000,00	1.050.000,00	P.B.2.0031 Viešojo nuotekų surinkimo tinklo naujų arba atnaujintų vamzdinių ilgis, km	3,9	2024 m. III ketv.	2027 m. IV ketv.
									P.B.2.0032 Nauji arba atnaujinti nuotekų valymo pajėgumai, gyventojų ekvivalentas	407		
									R.B.2.2041 Gyventojai, prisijungę prie patobulintų viešojo vandens tiekimo sistemų, asmenys	4169		
									R.B.2.2042 Gyventojai, prisijungę bent prie antrinio viešojo nuotekų valymo įrenginių, asmenys	730		
									P.S.2.1013 Nauji arba atnaujinti geriamojo vandens ruošimo pajėgumai, m3/parą	1920		
1.1.2. Vandens tiekimo ir nuotekų sistemų plėtojimas Vilkaviškio rajono savivaldybėje	UAB „Vilkaviškio vandenys“	-	Lygių galimybių, darnaus vystymosi	7.538.800,00	0,00	0,00	3.769.400,00	3.769.400,00	P.B.2.0031 Viešojo nuotekų surinkimo tinklo naujų arba atnaujintų vamzdinių ilgis, km	19,5	2025 m. I ketv.	2028 m. I ketv.
									P.B.2.0032 Nauji arba atnaujinti nuotekų valymo pajėgumai, gyventojų ekvivalentas	1710		
									R.B.2.2041 Gyventojai, prisijungę prie patobulintų viešojo vandens tiekimo sistemų, asmenys	2182		
									R.B.2.2042 Gyventojai, prisijungę bent prie antrinio viešojo nuotekų valymo įrenginių, asmenys	2934		
									P.S.2.1013 Nauji arba atnaujinti geriamojo vandens ruošimo pajėgumai, m3/parą	940		
1.1.3. Šakių rajono vandentvarkos sistemos plėtra	UAB „Šakių vandenys“	Šakių rajono savivaldybės administracija	Lygių galimybių, darnaus vystymosi	6.667.127,54	0,00	0,00	3.333.563,77	3.333.563,77	P.B.2.0030 Viešojo vandens tiekimo paskirstymo sistemų naujų arba atnaujintų vamzdinių ilgis, km	2,753	2024 m. III ketv.	2027 m. III ketv.
									P.B.2.0031 Viešojo nuotekų surinkimo tinklo naujų arba atnaujintų vamzdinių ilgis, km	23,556		
									P.B.2.0032 Nauji arba atnaujinti nuotekų valymo pajėgumai, gyventojų ekvivalentas	600		
									R.B.2.2041 Gyventojai, prisijungę prie patobulintų viešojo vandens tiekimo sistemų, asmenys	56		
									R.B.2.2042 Gyventojai, prisijungę bent prie antrinio viešojo nuotekų valymo įrenginių, asmenys	1402		
1.1.4. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų plėtra bei kokybės gerinimas Marijampolės savivaldybėje	UAB „Sūduvos vandenys“	Marijampolės savivaldybės administracija	Lygių galimybių, darnaus vystymosi	5.703.100,00	0,00	0,00	2.851.500,00	2.851.600,00	P.B.2.0030 Viešojo vandens tiekimo paskirstymo sistemų naujų arba atnaujintų vamzdinių ilgis, km	4,3	2025 m. II ketv.	2028 m. II ketv.
									P.B.2.0031 Viešojo nuotekų surinkimo tinklo naujų arba atnaujintų vamzdinių ilgis, km	15,7		
									P.B.2.0032 Nauji arba atnaujinti nuotekų valymo pajėgumai, gyventojų ekvivalentas	1068		
									R.B.2.2041 Gyventojai, prisijungę prie patobulintų viešojo vandens tiekimo sistemų, asmenys	390		
									R.B.2.2042 Gyventojai, prisijungę bent prie antrinio viešojo nuotekų valymo įrenginių, asmenys	1270		
									P.S.2.1013 Nauji arba atnaujinti geriamojo vandens ruošimo pajėgumai, m3/parą	60		
Iš viso pažangos priemonės veikloms:				22.009.027,54	0,00	0,00	11.004.463,77	11.004.563,77				

7 lentelė. Pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

8 lentelė. Pažangos priemonės prioritetingi projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetingi projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties prioritetingiam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

9 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1	2	3
1.	1 veikla „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumo didinimas“	Projektai, kuriuos numatoma finansuoti ir įgyvendinti pagal šią pažangos priemonę, turi atitikti: 1) Regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-07-02 (RE) „Didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą“ finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. D1-243 „Dėl 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtros programos regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-07-02 (RE) „Didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą“ finansavimo gairių patvirtinimo“, reikalavimus; 2) 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“.

10 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
1	2
	<i>Nenustatomi</i>

VII SKIRSNIS

Nr. LT024-03-02-04 „Rūšiuojamojo atliekų surinkimo skatinimas Marijampolės regione“

4 lentelė. Pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2022)	Siekimos rodiklio reikšmės	
				Tarpinė siektina reikšmė (2024)	Galutinė siektina reikšmė (2029)
1	2	3	4	5	6
1.	R.B.2.2103	Surinktos atskirai išrūšiuotos atliekos, tonos per metus	0	0	2.093

5 lentelė. Pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurais
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	2.120.947,20
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	0,00
1.2.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų bendrojo finansavimo lėšos (1.2.2.8.1.)	0,00
1.2.2. Savivaldybių biudžeto lėšos	0,00
1.3. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	2.120.947,20
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1.)	2.120.947,20
1.4. Tikslinės paskirties valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
2. Kitos lėšos:	374.284,80
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	0,00
2.2. Privačios lėšos	374.284,80
2.3. Kitos viešosios lėšos	0,00
IŠ VISO	2.495.232,00

6 lentelė. Pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės, projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Tiesiogiai prisidedama prie HP	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Įgyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siekta rodiklio reikšmė (2029)		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Skatinti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą	I	Atliekų tvarkymo įmonės	Savivaldybių administracijos	Planavimas	Lygių galimybių, darnaus vystymosi,	Dotacija	2.495.232,00	0,00	0,00	2.120.947,20	374.284,80	P.B.2.0107 Investicijos į rūšiuojamojo atliekų surinkimo įrenginius, eurais	2.495.232,00	2024 m. III ketv.	2027 m. III ketv.
												P.S.2.1015 Įgyvendintos viešinimo kampanijos atliekų prevencijos ir tvarkymo temomis, skaičius	1		
												R.B.2.2103 Surinktos atskirai išrūšiuotos atliekos, tonos per metus	2.093		
1 veiklos poveiklės neskiriamos															
1.1.1. Rūšiuojamojo atliekų surinkimo skatinimas Marijampolės regione		UAB „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras“			Lygių galimybių, darnaus vystymosi		2.495.232,00	0,00	0,00	2.120.947,20	374.284,80	P.B.2.0107 Investicijos į rūšiuojamojo atliekų surinkimo įrenginius, eurais	2.495.232,00	2024 m. III ketv.	2027 m. III ketv.
												P.S.2.1015 Įgyvendintos viešinimo kampanijos atliekų prevencijos ir tvarkymo temomis, skaičius	1		
												R.B.2.2103 Surinktos atskirai išrūšiuotos atliekos, tonos per metus	2093		
Iš viso pažangos priemonės veikloms:							2.495.232,00	0,00	0,00	2.120.947,20	374.284,80				

7 lentelė. Pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitiktis specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

8 lentelė. Pažangos priemonės prioritetiniai projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetinis projektų atrankos kriterijus	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitiktis prioritetiniam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	<i>Nenustatomi</i>		

9 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1	2	3
1.	1 veikla „Rūšiuojamojo atliekų surinkimo paslaugų prieinamumo didinimas“	Projektai, kuriuos numatoma finansuoti ir įgyvendinti pagal šią pažangos priemonę, turi atitikti: 1) Regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-10-01(RE) „Skatinti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą“ finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. D1-323 „Dėl regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-10-01(RE) „Skatinti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą“ finansavimo gairių patvirtinimo“, reikalavimus; 2) 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės ir Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“.

10 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
1	2
	<i>Nenustatomi</i>

VIII SKIRSNIS

Nr. LT024-02-01-01 „Ekonominio augimo skatinimas Marijampolės regiono funkcinėje zonoje“

4 lentelė. Pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2023)	Siekimos rodiklio reikšmės	
				Tarpinė siektina reikšmė (2024)	Galutinė siektina reikšmė (2029)
1	2	3	4	5	6
1.	R.S.2.3040	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	0	0	206,253
2.	R.S.2.3025	Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius, naudotojai per metus	0	0	8.800
3.	R.S.2.3039	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus	0	0	4.500

5 lentelė. Pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurai
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	29.364.404,42
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	0,00
1.2.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų bendrojo finansavimo lėšos (1.2.2.8.1.)	0,00
1.2.2. Savivaldybių biudžeto lėšos	0,00
1.3. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	29.364.404,42
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1.)	29.364.404,42
1.4. Tikslinės paskirties valstybės biudžeto lėšos	0,00
-	0,00
2. Kitos lėšos:	5.181.959,63
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	5.181.959,63
2.2. Privačios lėšos	0,00
2.3. Kitos viešosios lėšos	0,00
IŠ VISO	34.546.364,05

6 lentelė. Pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės, projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Tiesiogiai prisidedama prie HP	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurai) ir jų finansavimo šaltiniai				Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)	
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai			Siekima rodiklio reikšmė (2029)
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui	I	Savivaldybių administracijos	-	Planavimas	Darnaus vystymosi HP	Dotacija	7.619.036,18	0,00	0,00	6.476.180,75	1.142.855,43	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	51,55	2024 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	3		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	6.500		
1 veiklos poveiklės neskiriamos															
1.1.1. Investicijų pritraukimui svarbios		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		1.030.800,00	0,00	0,00	876.180,00	154.620,00	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	9,00	2026 m. I ketv.	2028 m. IV ketv.
P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1														

susisiekimo infrastruktūros plėtra*												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	6.500		
1.1.2. Investicijoms tinkamų teritorijų išvystymo netolygumų šalinimas Šakių rajono savivaldybėje*		Šakių rajono savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		2.352.941,18	0,00	0,00	2.000.000,00	352.941,18	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	6,15	2024 m. IV ketv.	2027 m. III ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
1.1.3. Investicijoms tinkamos infrastruktūros parengimas Vilkaviškio rajono savivaldybėje*		Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		4.235.295,00	0,00	0,00	3.600.000,75	635.294,25	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	36,40	2025 m. I ketv.	2028 m. IV ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
2. Paskatinti regiono ekonominį augimą išnaudojant regiono turistinius išteklius	I	Savivaldybių administracijos	Viešieji juridiniai asmenys	Planavimas	Darnaus vystymosi HP	Dotacija	26.164.027,87	0,00	0,00	22.239.423,67	3.924.604,20	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	154,703	2024 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
												R.S.2.3025 Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius, naudotojai per metus	8.800		
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai	16		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	983.900		
												P.B.2.0058 Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	34,85		
2 veiklos poveiklės neskiriamos															
2.1.1. Orijos ežero pakrančių pritaikymas poilsiui ir lankymui*		Kalvarijos savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		1.710.000,00	0,00	0,00	1.453.500,00	256.500,00	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	3,150	2025 m. I ketv.	2028 m. I ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	31.500		
2.1.2. Kačergų kalno pritaikymas lankymui*		Kalvarijos savivaldybės administracija	VĮ Valstybinė miškų urėdija		Darnaus vystymosi HP		1.267.244,00	0,00	0,00	1.077.157,40	190.086,60	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	2,000	2025 m. I ketv.	2028 m. I ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	20.000		
2.1.3. Antanavo dvaro parko pritaikymas lankymui*		Kazlų Rūdos savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		958.823,50	0,00	0,00	814.999,97	143.823,53	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	5,000	2024 m. IV ketv.	2026 m. III ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	1.710		
2.1.4. Etnografinio Višakio Rūdos kaimo pritaikymas lankymui*		Kazlų Rūdos savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		556.564,71	0,00	0,00	473.080,00	83.484,71	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	0,016	2024 m. IV ketv.	2026 m. III ketv.
												R.S.2.3025 Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius, naudotojai per metus	400		
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	160		
												P.B.2.0058 Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama, kilometrai	0,65		
2.1.5. Varnupių piliakalnio pritaikymas lankymui*		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		250.000,00	0,00	0,00	212.500,00	37.500,00	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	2,350	2025 m. II ketv.	2027 m. II ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	23.500		
2.1.6. Pažink Šunskų kraštą*		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		200.000,00	0,00	0,00	170.000,00	30.000,00	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	3,790	2025 m. III ketv.	2027 m. III ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	3.500		
2.1.7. Ivoniškio ežero pritaikymas turizmo infrastruktūrai*		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		405.100,00	0,00	0,00	344.335,00	60.765,00	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	4,140	2025 m. II ketv.	2027 m. II ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	1.455		
2.1.8. Viešosios turizmo infrastruktūros prie Yglos ežero plėtra*		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		250.000,00	0,00	0,00	212.500,00	37.500,00	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	3,422	2025 m. II ketv.	2027 m. II ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	780		
2.1.9. Viešosios turizmo infrastruktūros prie Žaltyčio ežero sukūrimas*		Marijampolės savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		260.000,00	0,00	0,00	221.000,00	39.000,00	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	0,560	2025 m. II ketv.	2027 m. II ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	2.280		

2.1.10. Viešosios turizmo infrastruktūros sukūrimas Šakių rajono savivaldybėje, pritaikant Sūduvos istorinius piliakalnių lankymui*		Šakių rajono savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		1.334.000,00	0,00	0,00	1.133.900,00	200.100,00	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	16,126	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	161.284		
2.1.11. Dviračių takas Šakiai – Gelgaudiškis*		Šakių rajono savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		4.802.814,71	0,00	0,00	4.082.392,50	720.422,21	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	47,080	2026 m. I ketv.	2028 m. IV ketv.
												R.S.2.3025 Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius, naudotojai per metus	500		
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	470.790,63		
2.1.12. Viešosios turizmo infrastruktūros sukūrimas Šakių rajono savivaldybėje, pritaikant Nemuno pakrantę lankymui*		Šakių rajono savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		2.602.814,71	0,00	0,00	2.212.392,50	390.422,21	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	2,000	2025 m. I ketv.	2028 m. IV ketv.
												R.S.2.3025 Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius, naudotojai per metus	2,000		
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	20.000		
2.1.13. Šakių miesto istorinis žiedas*		Šakių rajono savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		1.686.274,12	0,00	0,00	1.433.333,00	252.941,12	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	12,949	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	129.490		
2.1.14. Zyplių dvaro sodybos pritaikymas lankymui*		Šakių rajono savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		1.686.274,12	0,00	0,00	1.433.333,00	252.941,12	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	45,000	2025 m. I ketv.	2028 m. IV ketv.
												R.S.2.3025 Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius, naudotojai per metus	500		
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	46.250		
2.1.15. Turizmo infrastruktūros prie Paežerių ežero plėtra*		Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		5.294.118,00	0,00	0,00	4.500.000,30	794.117,70	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	4,020	2025 m. I ketv.	2027 m. IV ketv.
												R.S.2.3025 Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius, naudotojai per metus	5,400		
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	40.200		
2.1.16. Turizmo infrastruktūros plėtra Vilkaviškio rajono savivaldybėje*		Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija	-		Darnaus vystymosi HP		2.900.000,00	0,00	0,00	2.465.000,00	435.000,00	R.S.2.3040 Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai, hektarai	3,100	2024 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
												P.S.2.1039 Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės, kvadratiniai metrai	31.000		
3. Padidinti viešųjų paslaugų ir išteklių naudojimo efektyvumą	I	Savivaldybių administracijos, turizmo informacijos centrai	Savivaldybių administracijos, turizmo informacijos centrai, viešosios bibliotekos	Planavimas	Darnaus vystymosi HP	Dotacija	763.300,00	0,00	0,00	648.800,00	114.500,00	R.S.2.3039 Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus	4.500	2024 m. IV ketv.	2028 m. IV ketv.
											P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	2			
3 veiklos poveiklės neskiriamos															
3.1.1. Investicijų skatinimo priemonių įgyvendinimas Marijampolės regione*		Marijampolės savivaldybės administracija	Šakių rajono savivaldybės administracija, Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija		Darnaus vystymosi HP		167.300,00	0,00	0,00	142.200,00	25.100,00	R.S.2.3039 Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus	200	2025 m. II ketv.	2028 m. IV ketv.
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai, projektai	1		
3.1.2. Viešųjų turizmo paslaugų		VšĮ Vilkaviškio turizmo ir verslo	VšĮ Marijampolės turizmo ir verslo				596.000,00	0,00	0,00	506.600,00	89.400,00	R.S.2.3039 Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius, vartotojai per metus	4.300	2024 m. IV ketv.	2027 m. IV ketv.

